

KRAFTVERK

69

**DIKT
PROSA
NOVELLER**

«Jeg kjenner dem ikke, dem som jeg kaller familie. Jeg kjenner dem ikke fordi folk som dem aldri kommer ut av Gaza. Jeg kommer aldri inn.»

RANA ISSA

s. 123

KRAFTVERK 69

19 skrivere - 6 debutanter

26 tekster - 17 dikt, 5 noveller og 4 prosa

Utgitt juni 2024

FORORD
6 **Skrifta inni veggen**
Av gjesteredaktør Sindre Ekrheim

ESSAY
116 **Å leve er kun for de som betaler**
Av forfatter Rana Issa

128 Infoside

Vidar Kolås
15 **Lillebror, til døden**

Marie Sæther
16 **Balkongen**
18 **Vind i ansiktet og på dine kjære**

Merete Moen (*debutant*)
20 **Nærmeste pårørende**

Shelly Villanger (*debutant*)
34 **Utenfor**

Margarita Lavrentjeva (*debutant*)
37 **Februarsol**

Hallgeir Fredriksen
39 **Månen**
40 **Sorg**

Tone Algrøy
42 **Jeg har revet opp litt av gulvbelegget**

Jorunn Boldvik (*debutant*)
49 **Dummest**

Audun Langåker (*debutant*)
50 **Å la ei bikkje løpe fri i parken**

Eileen Svendsen
63 **Kjærlighet på slutten**
64 **Aldring**
65 **Etterkommere**

Helene Larsen
67 **Fridomsgudinne**
68 **Stemmesetel**

Eva (*debutant*)
70 **Kvaklekleiven borettslag**

Johanne Magnus
80 **Du som forteller**

Gunhild Hofstad
82 **Briller**

Stine King
88 **Ugledans**

Anastasia Belsås
90 **Hilsen til en venn**

Vigdis T. Asmervik
92 **En flue i desember**

Linda Opskar
100 **Ingen steder er tilfeldig**
102 **I smug av smerte**

Eldrid Andestad
104 **En god venn i sorgen**

Stine King
108 **Flokken med måsar**

FOR ORD

SKRIFTA INNI VEGGEN

SINDRE EKRHEIM

Gjesteredaktør

Det finst folk det ikkje er lett å få auge på. Folk som lever hemmelege, løynde liv. Som gøymer seg, eller berre lever utan å bry seg om blikka utanfrå. Snikkaren og tømraeren signerer heller ikkje husa dei byggjer med anna enn hammarslaga. Men kanskje skriv dei namnet sitt på ein reisverkbjelke skjult bak kjøkkenveggen. Og skriblar spitord om sjefen, firmaet og arbeidsvilkåra på baksida av ei gipsplate. Kven vil bu i eit hus som ikkje er velsigna av folka som bygde det?

Skrifta inni veggen er umogleg å få auge på. Den blir først leseleg når skrifta eingong i framtida vert avdekka. Det er ingen profeti, men ei melding til framtida, til den dagen oppussinga kjem eller huset blir rive og alt arbeidet tømraeren gjorde den gongen, blir øydelagd. Endeleg ovrar løyndomen seg: Eg – som har vore namnlaus og fordekt i alle desse åra – bygde dette huset. Først når arbeidet og huset er lagd i grus, får ein innsikt i opphavet.

Ein signatur høyrer liksom ikkje til verket, så då er det kanskje like greitt å gøyme den langt inni skapnaden ein har laga? Gjerne slik at ein må øydelegge skapnaden for å få tak i identiteten til

dei som laga den. Ungen som demonterer leikebilen trur kan hende ein diger løyndom, ein Gud, gøymmer seg inni bilen. Men inni den sundplukka leikebilen er det inkje – overraska ser ungen leikebilen liggje strødd som meiningslause brokkar på stovegolvet. Ungen veit kanskje ikkje at leikebilen bestod av delar som arbeidde i lag og slik skapte noko større enn seg sjølve.

Kanskje er det ikkje så dumt å samanlikne skriving og lesing med det å stengje noko inne i ein vegg. Intuitivt kling det rimeleg og rett.

Men noko som berre er skjult, altså *bevisst* skjult, er ikkje laga for å lesast. Det skjulte liknar meir på noko som har med det religiøse – med openberringar – snarare enn med skjønnlitteratur å gjere. Religiøse eller ikkje-religiøse openberringar kan fint vere i samklang med skjønnlitteraturen, men å *løyne* grip ikkje det som er på gong i den skjønnlitterære skrivehandlinga.

Ein skriv ikkje for å løyne. Ein skriv for å opne.

Først når hovudgrunnen til at ein skriv, er at ein skriv for at det skal bli lese, kan det bli til skjønnlitteratur. Tusenvis av menneske treng ikkje lese teksten. Det held om berre skrivaren er lesaren. Skrivaren treng heller ikkje syne seg fram som ein annan ekshibisjonist. Poenget er at teksten blir skriven for å bli lesen. Ja, så kan det liggje tydingar og meiningar skjult, mellom linene, det kan vere undertekst, ein personleg motivasjon attom, eller at noko bestemt brått blir leseleg lenge etter at teksten er skriven.

Sosiale og kunstnarlege konvensjonar kan avgrense og styre skrivinga, men kan hende tenkjer ein ikkje like mykje på dei fysiske avgrensingane. For når ein skriv for at teksten skal bli lesen, må ein også ta omsyn til at teksten er eit materielt og sanseleg objekt. Teksten står på eit ark eller på ein skjerm av ein viss storleik. Teikna som forvandlar seg til ord og setningar, blir nøye fordelte på linene, bortover, nedover.

I ei bok om den antikke poeten Simonides syner den kanadiske poeten Ann Carson korleis fysiske faktum blir styrande for stilen til Simonides: Han laga innskrifter som skulle hoggast i stein.

Fordi utforminga av kvar einaste bokstav kravde mykje tid og store ressursar, måtte Simonides økonomisere med orda. Grunna desse fysiske avgrensingane – eller moglegheitene – utvikla det seg ein eigen estetikk, ein presisjonsestetikk som prega stilen til Simonides: *Akribeia*, det vil seie ein omsorg for språklege detaljar.

Uttrykket *skrifta på veggen* har opphav i Det gamle testamentet. I Daniel høyrer me at fingrane frå ei hand skriv *Mene, mene, tekel ufarsin* på veggen til kongepalasset. Orda på veggen til kongepalasset føreseier undergangen til det babylonske riket. *Skrifta på veggen* er slik blitt eit etablert uttrykk for eit vondt varsel om undergang.

Det er interessant å sjå kva som står i Daniel:

«Og dette er tydinga av orda: Mene – talt. Gud har talt dagane til kongedømet ditt og gjort slutt på det. Tekel – vegen. Du er vegen på vekta og funnen for lett. Peres – delt opp. Riket ditt er delt opp og gjeve til medarane og persarane.» (Daniel, 5.26-27)

Dagar blir talde, ein blir vege på vekta, noko blir delt opp. Verset frå Daniel handlar om målestokkar og om noko som blir nøyaktig oppmålt. Inntrykket lesaren sit att med, er at noko uunngåeleg kjem til å hende.

Tømrarane tek nøyaktige mål av bjelkane, sagar dei av der dei skal sagast av, for at veggen og huset skal stå. Som me såg med Simonides, målar også skjønnlitteraturen opp, fysisk og konkret, plassen til teksten. Og skjønnlitteraturen blir sjølv målt opp av dei uendelege moglegheitene som ligg i språket og dei språklege framstillingsformene.

Å sjå med augo høyrer til lesinga, samstundes som dei litterære tekstane får ein til å sjå med eit anna blikk.

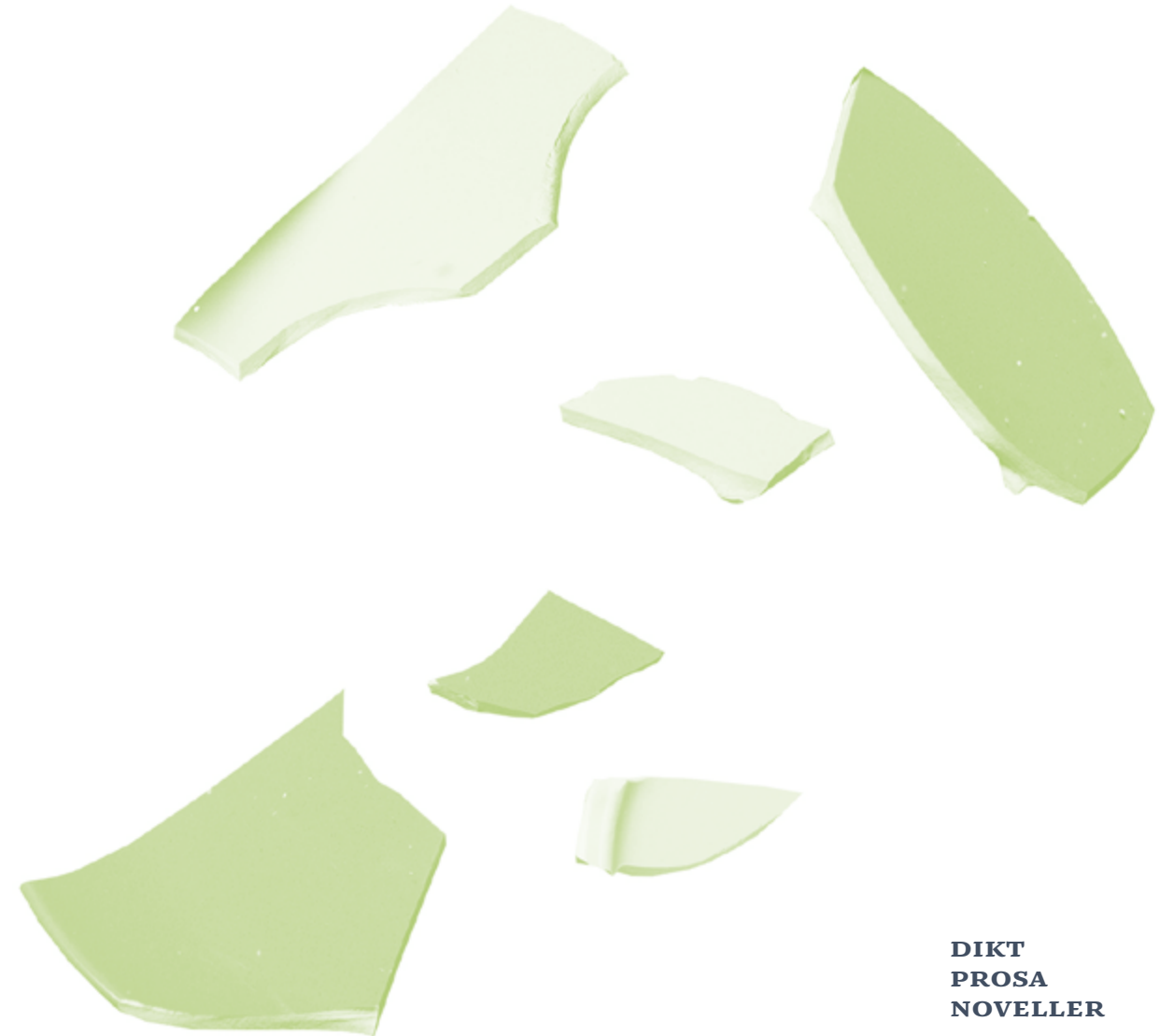
Når teksten er ferdig skriven, kan skrivaren halde fram med å leve i løynd og fred, om lag slik tømraren gjer – som har løynd identiteten sin inni veggen.

Eg gløser mot kjøkkenveggen. Undrar om eit namn finst der på innsida? Når den tida kjem at namnet vert openbert, vil ikkje veggen eller kjøkkenet finnast meir.

I Kraftverk nummer 69 finst derimot tekstar som er skrivne for å lesast, her og no.

Ein stor takk går til alle skriarane for deira tekstar, tolmod og gode samarbeid. Det gjeld også for skriarane som ikkje er med her. Å kunne støtte seg til dei ulike blikka som finst i den dyktige redaksjonen til Kraftverk, er uvurderleg i tekstarbeidet. Takk også til Livelin Remme som alltid er hjelpsam og veit råd om det meste. Eg vil sende ein ekstra stor takk til Fanny Holmin, redaktøren i Kraftverk, for så mykje. I fleire år har ho samvitsfullt og med stor fagleg dyktigheit følgd opp skriarane og tekstane. Fanny Holmin har målt opp steinen med stor presisjon slik at tekstane i Kraftverk har fått sin rette plass.

God lesnad.

**DIKT
PROSA
NOVELLER**

LILLEBROR, TIL DØDEN

VIDAR KOLÅS

Sinnsroen min har lagt seg på spikermatte.
Rommet utenfor huden følger sin egen logikk

der alt går opp i intet. Jeg er ikke rustet
for konfrontasjon med stemmen som hvisker

at tilværelsen er god så lenge man godtar
dens premisser. Dette er ikke ment som et

personlig dikt, snarere et notat om det å
begi seg ut med søppelet nattestid, lese

om igjen SMS-en fra Bremen om storesøsters
hjerneslag for femte gang, sette seg

på huk ved naboens pjuskete katt
og plutselig bli rammet av tiden.

(PROSA)

BALKONGEN

MARIE SÆTHER

Jeg var i entall under avstemningen. Over hundre stemmer imot, og jeg for. I borettslaget hvor jeg bor er det ingen som vil bygge balkonger mot vest. Jeg fikk noen til å regne på det, siden jeg er tallblind, og det viste seg at borettslaget kunne hatt råd til det. Jeg kunne virkelig trenge den balkongen, og kjenner meg nå apatisk etter å ha blitt stemt ned. En trio av beboere kom dessuten bort til meg og påpekte det upassende med forslaget mitt, nå i disse tider. Kanskje var det et litt dumt forslag akkurat nå, men jeg synes det er viktig å drømme. Det har jeg sluttet med nå, i hvert fall for i kveld. For å få bukt med apatien jeg kjente på, har jeg begynt å tegne i stedet. Jeg tegner en drømmebalkong. Her skal jeg gå ut om morgenen og få dagslys om våren og sommeren, og om vinteren skal jeg sitte og smugrøyke. Eller, jeg skal ikke smugrøyke, men trekke frisk luft av og til. Jeg har jo sluttet å røyke. Man burde sikkert drømme om viktigere saker enn en balkong, men det hadde vært så fint å kunne sitte ute på en balkong om våren og sommeren, og ha et sted å gå rett ut for å trekke litt frisk luft om høsten og vinteren. En kunne høre fuglene om morgenen og kanskje se solnedgangen. Om vinteren ville jeg gått ut for å se på himmelen og snøen.

VIND I ANSIKTET OG PÅ DINE KJÆRE

skam tror jeg ville ligne
en skog om natten en kan høre folk
svelge i skogen der de vandrer rundt i skam hvis skammen
gir fra seg lukt viser det seg
å lukte overraskende greit skam er
en varm greie det gjør godt å trekke litt frisk luft

tvil kan være på grensen til galskap en todelt skygge minst
tvil er en gnagerskikkelse
tvil høres ut som hvinende hjul
tvil dufter som en mager skarp lukt som gjør deg usikker
om tvilen var en strek var den tynn
tvilen stikker deg som små mygg litt her og litt der

uro ser ut som et sort vibrerende hull i bakken
det utvider seg det knaker fra hullet men vi vet ikke
om det er hullet som lager lyden denne uroen
lukter jord

alvor er skyggene til uleste bøker
alvor høres ut som sider som blas om
alvor smaker halspastill i mintsmaak siden du må komme hit selv om du er syk
alvor lukter mugg fra kjelleren bøkene ble oppbevart i
alvor kan være en tyngde i kroppen når du legger det av deg blir du lettet

nå
teller det ikke så mye lengre
ikke så mye som står på spill
du trodde det var liv og død
men så viste det seg enda å være tid

lettelse
ligner gassballonger som slippes
ut av barnehender kanskje lukter
lettelse en slags parfyme
den lukter bringebær den høres
ut som et trykk på en spray eller et sukk
mest sannsynlig et lettelsens sukk lettelse
smaker mozell mange år etter konfirmasjonen
lettelse er vind i ansiktet og på dine kjære

MARIE SÆTHER

(NOVELLE)

NÆRMESTE PÅRØRENDE

MERETE MOEN | *debutant*

Blålysene. Kaldt, blått lys flakket over nabohusene. Da jeg skjønte hvor lyset kom fra, løp jeg siste stykket. Det dunket rødt bak øynene. Rødt inne, blått ute. Skolesekken slo mot korsryggen, jeg husker jeg tenkte at pc-en kanskje ikke tålte den harde dunkingen, det var første gang vi fikk ta med datamaskin hjem, jeg hadde gledet meg til å sette meg ved kjøkkenbordet og starte den opp. Høre det lille suset, før skjermen lyste mot meg. Inviterte meg inn. Inn til en ren, ubrukt verden der jeg bestemte alt. Hvem som skulle leve, og hvem som skulle dø. Ingen skulle dø. Alt dette tenkte jeg på da jeg løp de siste meterne opp bakken mot det flimrende, blå lyset.

Brannbilen fylte hele innkjørselen, taus og ruvende, bare det blå lyset gikk. To brannmenn satt i bilen, ingen av dem så opp da jeg løp forbi. Hadde ambulansen allerede dratt? Jeg så fort inn den åpne garasjeporten. Tauet lå fortsatt kveilet på vedstabelen, en blå sirkel med en liten knute på, for å holde det sammen. Sirkel symboliserte evighet. Evighet var slik som verdensrommet. Noe som aldri endte, som bare fortsatte og fortsatte så langt vi kunne

tenke, og som fortsatte etter det igjen. Som vannets kretsløp, slik vi hadde lært om på skolen. Som å være død.

På vei inn støtte jeg på en brannmann. På seg hadde han en stor beige drakt med skarpt gule striper, tunge støvler på beina. Det virket som han tok opp all plassen. Jeg klemte meg inn mot knaggrekka, det hang fullt av jakker der, på gulvet sto skoene våre hulter til bulter. Det var like før jeg mistet balansen, sekken smalt mot veggen og jeg slo ut med armene for å ta meg for. Mamma tålte ikke at vi sparket av oss skoene rett innom gangmatta, «skoene skal stå på skohylla», sa hun alltid, «og det dere ikke får plass til der, skal i skoskapet.»

Brannmannen lo litt av meg, en stor neve grep meg om overarmen, stablet meg på beina. «Uppsann», sa han. «Du må ikke gå over ende her.» Jeg ristet på hodet, åpnet munnen for å spørre om pappa, men det kom bare et slimete, lite hark ut. Brystkassa mi jobbet fortsatt hardt etter løpeturen. Den store neven klappet meg på overarmen, brannmannen smilte fortsatt, han hadde snille øyne med vifter i øyekroken. Slik pappa hadde,

før. «Det går bra», sa han, nikket mot stua mens han stappet en snuspose under leppa. «Vi skal bare rydde litt etter oss, så drar vi.»

Jeg gikk rett inn med skoene på. Det var grus under sålene, jeg hørte hvordan det knaste mot gulvet. Det kom til å bli riper i parketten. Pappa sto ved ovnen i stua og snakket med en annen brannmann. «Fuktig ved er siste sort, og du må for all del ikke brenne avisepapir og kartonger i ovnen.» Pappa nikket til alt brannmannen sa. «Selvsagt, selvsagt», sa han og smilte på samme måte som han pleide å gjøre til meg de gangene jeg dro for å besøke mamma, «det skal du ikke bekymre deg for, alt under kontroll her.» Jeg så at brannmannen kastet et blick mot melkekartongkubben i vedkorga før han snudde seg og oppdaget meg. Han hadde ikke like snille øyne som brannmannen i gangen, det så ut som han skulle til å si noe, men ombestemte seg. «Vel, vel, det ser ut som du slapp med skrekken denne gangen. Men det blir fyringsforbud frem til feieren har vært her. Pipebrann er ikke til å kimse av.» Pappa nikket og nikket, smilet var flatt, bare en rett strek over ansiktet, jeg kunne se

at han ønsket brannmannen ut og vekk. «Ikke noe problem, alt under kontroll», gjentok han. Det virket som om heller ikke brannmannen trodde helt på ordene til pappa, men han sa ikke mer. Nikket bare kort til meg og pappa og forsvant ut. Rett etterpå hørte vi den grove motorlyden av brannbilen som startet opp. Den hadde slått av blålysene da den dro.

Jeg visste ikke at jeg gråt før pappa sa det. «Det er ikke noe å gråte for Eva, bare feieren får ta seg en tur og sjekket at alt er i orden så kan vi fyre igjen.» Han dro hånden gjennom det bustete håret, det var fett og delte seg i strimler mellom fingrene hans. «Kanskje vi skal få oss litt mat?» Vi spiste resten av fiskekakene, de var ikke varme helt igjennom, men jeg sa ikke noe. Fiskekaker kunne spises kalde, det var ikke farlig, det hadde mamma sagt. «Går det greit at vi tar dem på brødiskiva?» spurte pappa. «Jeg gidder ikke styre med poteter i dag.» Han tegnet et smilefjes med ketsjupen på fiskekaka og viste meg. To øyne og en diger bue. Fiskekaka smilte ikke flatt. Jeg likte ikke ketsjup.

Vi stengte døra inn til stua. «Like greit vi holder oss på kjøkkenet resten av kvelden», sa pappa. Strømmen var så dyr, vi trengte ikke varme opp flere rom. Jeg hadde lyst til å gjøre leksene alene, øynene mine ville ikke slutte å gråte og pappa ble bare så oppgitt av tårer. «Tårer har aldri hjulpet noen!» sa han da mamma flyttet. Han ommøblerte hele stua slik at det ikke skulle bli tomme rom etter møblene som var borte. Den gamle gyngestolen ble hentet opp fra kjellerstua, og farmor ga bort skatollet sitt som vi kunne ha i kroken der mammas bokhylle hadde stått. «Der kan Eva gjøre lekser, blir ikke det fint, Eva?» sa hun og snudde seg mot meg mens hun ga meg en tommel opp. Jeg likte best å gjøre lekser ved kjøkkenbordet, men nikket likevel.

Pc-en hadde tålt både den humpete løpeturen og at jeg nesten falt i gangen. Den startet helt som den skulle, et hvitt, nytt dokument ventet på ordene mine. Jeg så lenge på den smale streken som blinket og maste på meg fra skjermen. Men ordene satt fast. «Skriv en tekst om fremtiden», var oppgaven. Først hadde jeg tenkt å skrive om selvgående biler og roboter som

stelte for gamle folk slik at de slapp å flytte på sykehjem. Farmor ønsket seg en slik, sa hun. «Det blir supert», hadde hun sagt, «få godt stell og pleie – dessuten skal han være en slik som jeg kan si alle hemmelighetene mine til, som ikke sier dem videre.» Farmor blunket og dultet meg i armen. Jeg ville også hatt en slik. Nå skrev jeg hemmelighetene ned i dagboka. I det siste hadde det blitt vanskeligere å skrive. Det var som om ordene ble litt mer sanne når de sto på papiret. Jeg ville ikke at det skulle bli sant, samtidig kjentes det ut som det måtte bli unnagjort, på en måte. Han måtte prøve, men jeg skulle redde ham. Eller noen skulle redde ham. Jeg visste ikke om jeg ville få det til.

Derfor måtte jeg ikke sippe. Jeg måtte være grei og glad, fortelle om morsomme ting fra skolen og om lærerne slik at pappa kunne le. Pappa lo ofte av historiene mine. I alle fall før. Mamma lo ikke, hun smilte bare og sa at jeg ikke trengte å være klovn. På veggen til farmor, på gjesterommet, hang det et bilde av en klovn. Den hadde en tåre på kinnet og så veldig trist ut.

Det var ingen fremtid i noe. Pappa sa det selv, han trodde jeg sov. Jeg tror det var Jo han snakket med, Jo ringte ofte når han kjørte oppover Østerdalen, så han ikke skulle kjede seg i hjel, sa han. Jeg hadde lyst til å se hvordan det var i Østerdalen, det hørt ut som en fredelig plass. «Jeg har gitt opp», sa pappa sist jeg lyttet til dem, «jeg ser ingen grunn til å kjempe mer. Like greit å innse det.» Sukket hans bar helt opp trappa, pustet is inn i brystet mitt, la seg i en ring rundt hjertet.

Jeg fulgte ekstra godt med etterpå. Diktet inn litt mer i historiene over middagsbordet, gjorde flausene til lærerne større, klassekameratene enda teitere og mer komiske. Pappa lo ikke lenger, ristet bare på hodet og sa at jeg var fantasifull. «Du dikter så du tror det selv, du Eva. Jeg tror sannelig du må bli forfatter når du blir stor, så mye rart som du finner på. Her inne foregår det mye!» sa han og klappet meg på hodet da han reiste seg for å sette middagstallerkenen sin i oppvaskmaskina. «Er du snill og rydder av bordet, jeg må hvile meg litt, kjenner jeg.» Han lå med ansiktet mot sofaryggen helt til jeg dro proppen ut av

vaskekummen og begynte å trakte kaffe. Det virket ikke som han sov, for han var helt stille.

Mamma ble lei seg da jeg ikke ville komme den helga. Islaget rundt hjertet mitt spredte seg ned i hele magen, jeg sa bare at Ellinor hadde bedt alle jentene på overnatting og trykket fort på det røde telefonrøret. Pappa ble overrasket, han hadde avtalt med Jo at de skulle på puben og ta noen øl lørdagskvelden, men det var bare fint, sa jeg. Munnvikene hans så ut som de ville oppover da jeg fortalte at jeg var litt uvenner med mamma og helst ville være hjemme. Han kunne bare dra på puben. Da han dusjet tok jeg jobbebuksa hans og puttet den i vaskemaskina. Dongeribuksa han fant i skapet var slapp over baken, han måtte lete etter beltet sitt i kurvene på badet. Kinnet hans var glatt mot mitt da han bøyde seg ned for å gi meg en klem, han luktet rent og godt. «Du er fin», sa jeg. Han rettet ryggen, så på speilbildet sitt bak hodet mitt mens han sakte dro fingrene nedover de nybarberte kinnene før de møttes på haka. «Fin. Ja vel, til hvilken nytte.» Sukket hans sa meg at ingenting var forandret.

Jeg turte ikke å kaste nøkkelen, jeg gjemte den under sålen i bunadsskoene mine. De var for små og kom aldri til å bli brukt mer. Skapet var låst, jeg sjekket for sikkerhets skyld. Pappa var nøye med det. Når jeg ble større skulle jeg få bli med på jakt, hadde han sagt, jeg hadde skutt med luftgevær flere ganger, pappa hadde skrytt av hvor treffsikker jeg var. «Det har du etter meg», sa han og så stolt ut.

iPaden var lov å bruke, men ikke mer enn to timer. Hjertet dunket hardt bak den kalde isen da jeg skrev ordet inn i søkefeltet. Det var flest menn, sto det. Flere hundre hvert år. Bare i Norge. Jeg så en lang rekke pappaer, med skjeggete kinn og fett hår, som ble tynnere og tynnere innom joggebuksa og sluttet å le av morsomme historier. De brukte brutale metoder, sto det. Jeg skyndte meg å krysse ut fanen, søkte opp morsomme videoer av kattunger på YouTube og lot fanen stå oppe da de to timene hadde gått og jeg la iPaden tilbake på benken.

Da jeg lå under dynen, ringte mamma. Jeg tenkte meg ikke om og svarte, nesa var tett av all gråten og jeg hørte selv at stemmen

min ikke var som den pleide. «Er det noe galt? Jeg har ringt pappa, og han sier at du ikke er hos Ellinor?» Mammans stemme var bekymret. «Hvis det er noe, kan du si det til meg, du vet det, Eva?» Mamma sa alltid at pappa var en voksen mann som kunne ta vare på seg selv. Men da de spurte hvor jeg ville bo, så jeg at pappa hadde knuste øyne, mens mammans bare var vanlig lei seg. Hun hadde bare holdt meg lenge, uten å si noe, da jeg sa det kanskje var best at jeg bare ble igjen i huset. «Ja, du har alltid vært en pappajente du, Eva», sa hun. Pappa trodde hun hadde funnet seg en ny kjæreste, men det nektet hun på. Jeg hadde ikke sett noen tegn når jeg besøkte henne heller. Kroppen min skrek etter henne, jeg ble redd hun skulle høre det. «Det ble ikke noe av den overnattingen, jeg har blitt så forkjølet.» Stemmen min var sprukken og svak. «Huff, stakkars deg, ja, jeg hører du er tett. Legg deg og sov nå, så skal du se du føler deg bedre snart.» Jeg merket at pappa kikket inn til meg da han kom hjem, jeg pustet sovepust og snudde meg ikke.

Tauet lå plutselig på kjøkkenbenken en dag jeg kom hjem etter skolen. Fingrene mine begynte å skjelve, pappa tittet rart på

meg da jeg ville gå og legge meg rett etter Dagsrevyen. Jeg måtte tenke i fred, skrive ned tankene i dagboka, se om jeg fant en måte å gjemme tauet på. Da jeg kom ned neste morgen satt pappa ved kjøkkenbordet og drakk kaffe og bladde i avisa, tauet var borte. «Hvor har det blitt av tauet?» Pappa så forbauset på meg. «Tauet?» gjentok han. «Å. Det. Jeg har lagt det i garasjen. Hvordan da?» Jeg ristet bare på hodet, nei, ingenting. Det var ingenting.

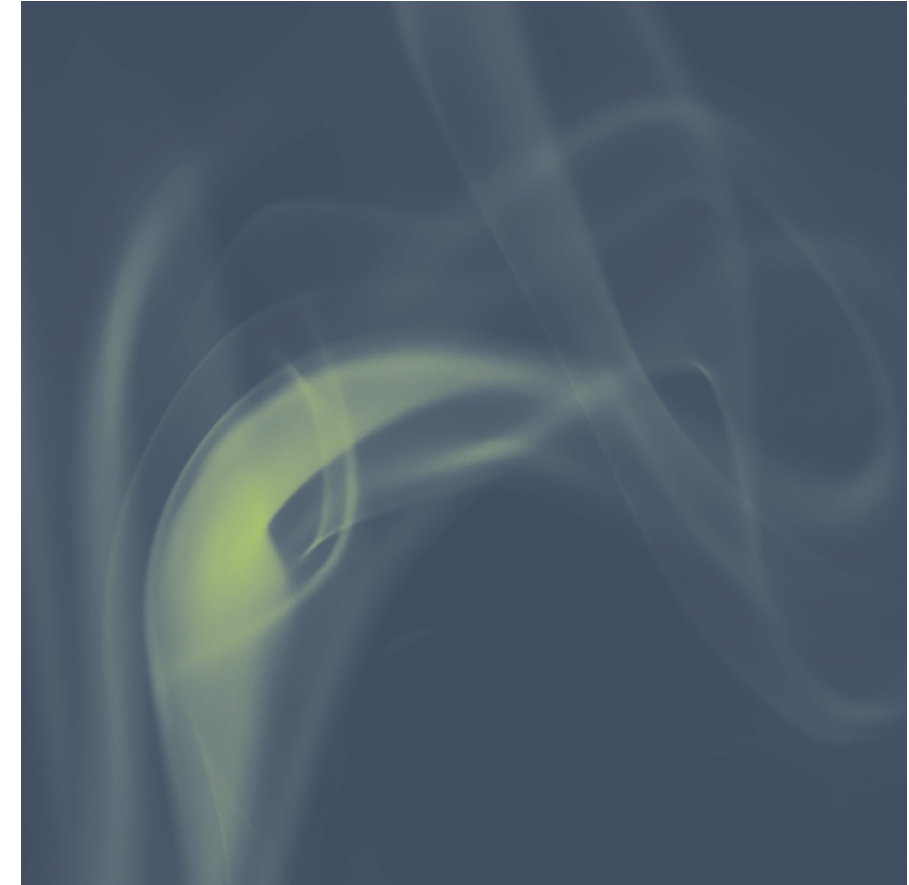
Blålysene fortalte meg at jeg hadde vært for sen. Jeg hadde ikke gjemt tauet, og nå var det for sent. Men så sto pappa der og hadde fått pipebrann, og så var det ikke for sent likevel. Ikke denne gangen. Øynene mine ville fortsatt ikke slutte å renne, jeg måtte ut i garasjen, få gjemt tauet, men pappa satt på andre siden av kjøkkenbordet, jeg kom meg ikke ut uten å bli sett, og i morgen kunne det være for sent igjen. Pappa satt på andre siden av kjøkkenbordet og leste på iPaden, øynene mine rant og rant og jeg kom til å bli for sen. Uansett kom jeg til å bli for sen.

Pappa løftet blikket opp fra skjermen, så rett på meg uten å si noe, så gled blikket bort, innover i ham selv. Jeg kunne se at han stilte seg opp i rekken av pappaer som ikke så noen fremtid i noe. «Nei! Pappa, nei!» ropte jeg.

Han la ned iPaden på bordet. Øynene var oppsperret, han snudde hodet mot vinduet, stirret mot sitt eget speilbilde i glassruten. Pekefingeren hans holdt fremdeles mot skjermen. «Historikk», sto det ved siden av den.

«Nå ringer vi mamma», sa han.

MERETE MOEN | debutant

UTENFOR

Utenfor er det oktober,
og bjørka på andre siden av bukten stråler i klare farger.
Slik stråler også lyset fra raketter som hagler over levende kropper.
Hvor lenge lever en kropp som har sluttet å puste, videre?
Lever et avkappet barnehode som triller i gul sand bak en varm sten?
Nå ligger det i solsteken.
Sand i øynene. Sand i munnen.
En arm i en uttørket busk.
Jeg husker da jeg selv var barn og satt med dukken min.
Et hode i den ene hånden, kroppen i den andre.
Forsøkte å reparere.
Kan en mors varme hender børste støv ut av et barns hår.
Stable et liv på bena.
Balansere tilværelsen på toppen av kroppen til et ødelagt barn.
Oktober stråler videre.

SHELLY VILLANGER | debutant

FEBRUARSOL

MARGARITA LAVRENTJEVA | *debutant*

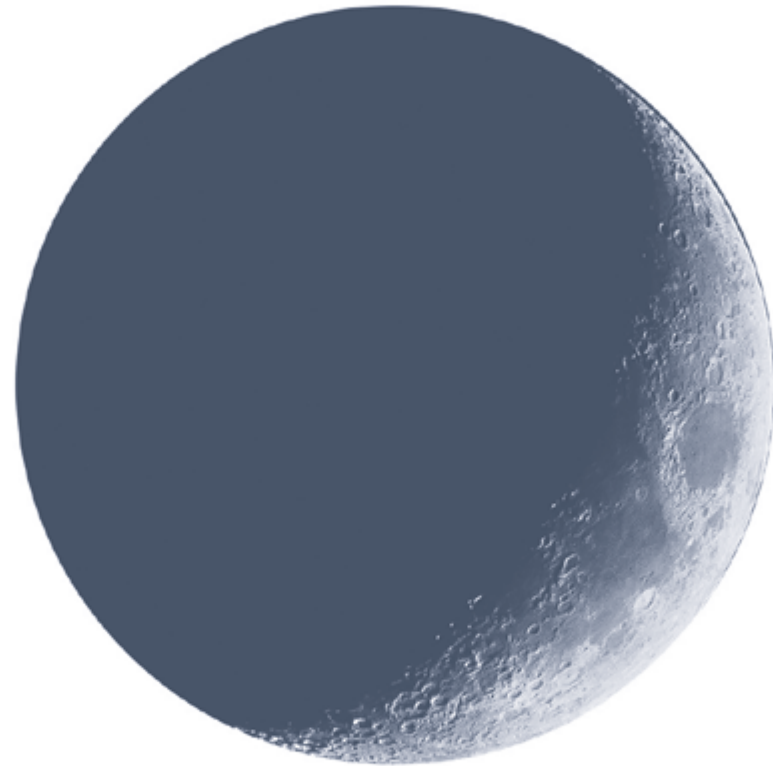
Kjølig sol som legger seg på bakken
får vår gjørme til å skinne

Stryker mørke trestammer
som strekker kalde, nakne armer opp

Som om de vil ha en bit blå himmel
Bare en liten bit

Kjølig sol som hviler litt på vinduskarmen
speiler seg i kaffekoppen

Og kanskje, kanskje alt blir bra
Jeg må bare ikke tro det

MÅNEN

HALLGEIR FREDRIKSEN

smilet ditt seglar på bláskinet
skodar vegar utan kvasse steinar

du kunne vise meg ei stille vik
kanskje ein heim
og venene eg har mista

SORG

Han er smal stien
eg treng ikkje breiare
er ikkje stor
eig berre ei sorg som treng plass
meg sjølv ber eg på aksla

HALLGEIR FREDRIKSEN

Jeg har revet opp litt av gulvbelegget under sengen min. Gjemmer deg der så ikke møkkasøstrene mine, Anita og Kjersti, skal finne deg. Jeg glemmer ALDRI da de fant deg da du bodde i skuffen med undikkene mine. Mine innerste tanker og følelser ble en snakkis. Husker du hvor flau og stresset jeg ble? Jeg hadde lyst å kvele dem. Forbannede drittunger. De har ikke lov til å gå inn på rommet mitt. Men, as if they care liksom ... Jeg kvidde meg til å gå på skolen i en uke. Minst.

Det er fire evigheter siden jeg har skrevet noe i deg nå. Sorry. Har faktisk ikke hatt behov for det, om du skjønner hva jeg mener. Det har i grunnen ikke skjedd noe spesielt siden sist. I kveld, etter nesten to år uten en bokstav, MÅ jeg fortelle deg noe helt SINNSYKT som har skjedd siden forrige gang jeg betrodde meg til deg.

En natt for en halv evighet siden hørte jeg en låt på Spotify med noen som het Di Derre. Hadde ikke hørt den før, og selv om jeg syntes den var fin, ble jeg også provosert og oppgitt. Sangen kom i 2001, altså for ørtten uendeligheter siden. Spotify anbefalte

den, sikkert fordi jeg hadde hørt på noen andre norske artister. Og liker du den, så liker du sikkert denne også. Av og til klaffer det, men som oftest er det bare helt håpløst. Lurer på hvilke algoritmer som ligger til grunn for forslagene. Sikkert en livstrøtt programmerer som bare taster i vei et eller annet. Anyhow ... Tittelen *Håp* gjorde at jeg ble litt nysgjerrig.

Personen i teksten tar en tatovering. Av ordet håp. Husker du da jeg ville ta en tatovering? Jeg var så dum å si det til mamma og pappa, og de ble, selvsagt, hysteriske. – Så lenge du bor under vårt tak er det ikke snakk om! Mamma brukte den sinnsyke gneldrestemmen sin som hun alltid gjør når vi unga ikke adlyder ordre, eller noen av oss sier eller gjør noe som ikke er «riktig». Vi er jo gudfryktige og ordentlige mennesker, må vite. Tatoveringer er for sjømenn og slaur visstnok. Idiotkjerring. Banning, alkohol, snus, sigg og overnatting hos kjæresten er selvsagt også forbudt. Gudene må vite hva som hadde skjedd om de hadde funnet ut at jeg bryter lovene deres med jevne mellomrom. Jeg hadde garantert blitt tvangssendt på bibelskole.

*Jeg hadde aldri trodd
At hjertet kunne leges med bokstaver*

At sår og elendighet gror og leges med bokstaver på kroppen, høres jo toppers ut, men det er for pokker meg IKKE slik i virkeligheten. Håp, om det er i blekk eller ikke, er fullstendig meningsløst etter min erfaring. Jeg krysset jo halve kroppen og håpet som en gal alle gangene. Håpløst håp, tenker jeg vi sier. Fire ganger ble håpet mitt drept og partert. Totalt kill and destroy, liksom.

Altså. Her er greiene. Litt etter at jeg ble 17, gjorde jeg som alle andre, begynte på lappen. Målet var seff å få den på 18-årsdagen. Kjøretimene var megaenkle, og jeg var flink og arbeidet som en gal med teorien. Før jeg oiet til Biltilsynet hadde jeg tatt en million tester på nettet, og var derfor klar som en brud til den store dagen. Jeg var litt nervøs, men krysset fingra og håpte jeg ikke fikk spørsmål om de tinga jeg ikke hadde helt roen på. Det gjorde jeg selvsagt. Og strøk så det sang. Det var bare første forsøk, og det er jo ikke uvanlig å stryke første gang.

Jeg hev meg derfor energisk over pugging med påfølgende tester igjen, og ble kjapt klar for andre forsøk. På prøvedag nr. to ble fingra krysset enda hardere, og håpet var nå enda sterkere enn forrige gang. Strøk. Neste gang og gangen etter det igjen. Stryk, stryk, stryk, stryk. Fire ganger strøk jeg. Da ga jeg opp. Gadd ikke mer.

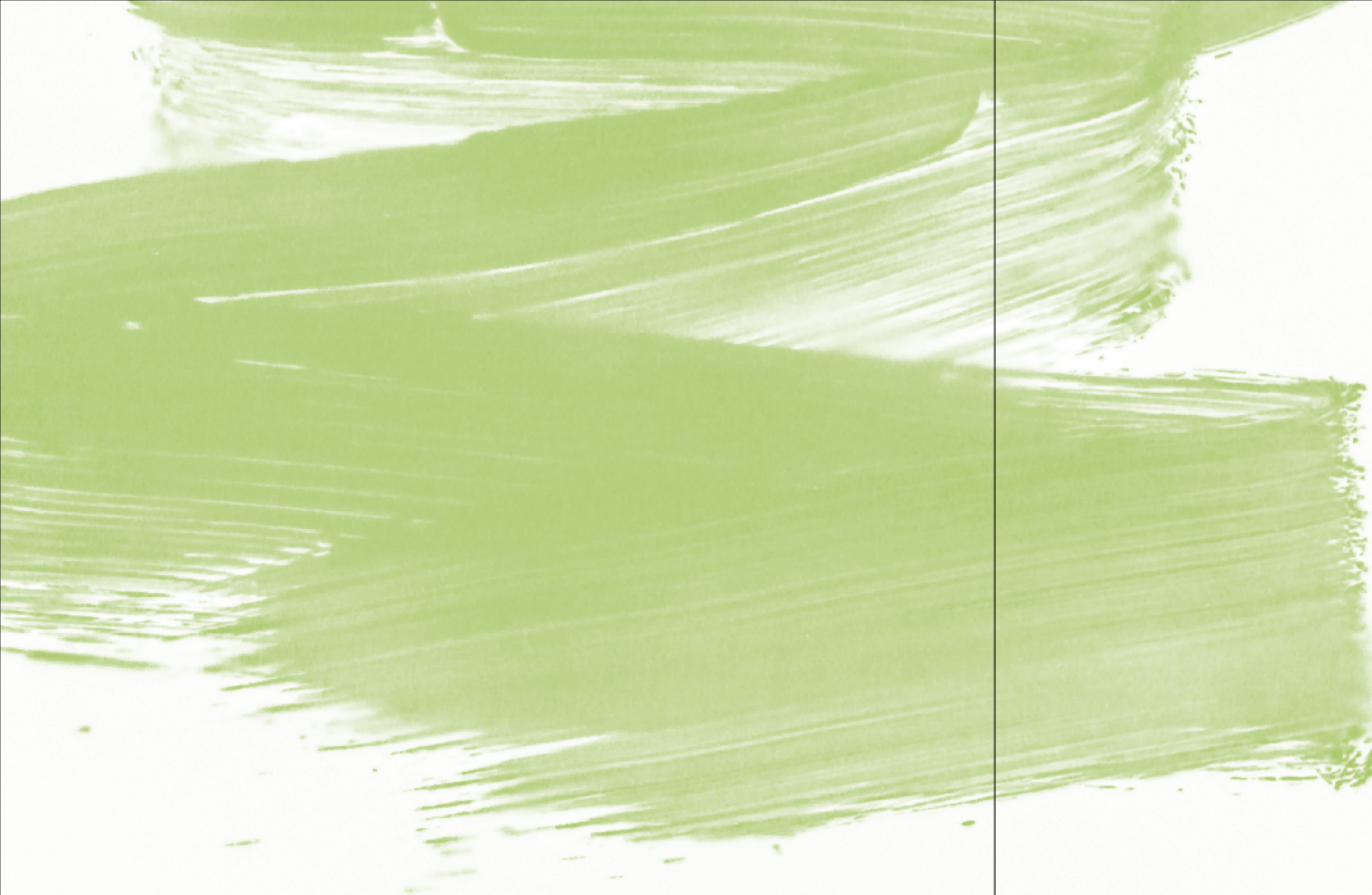
Det er kun deg jeg kan fortelle det til, alle gangene jeg strøk, og hva som så skjedde. Jeg fortalte seff ikke noen om nederlagene mine. Hallo! Hvem pokker er så håpløs at de stryker fire ganger på teorien liksom?

Jeg tvilte ikke et sekund, men bestemte meg for å late som om jeg hadde fått lappen, og håpte at ingen skulle spørre om å få se det bleikrosa rektangelet. Jeg kan jo kjøre bil liksom. Har tross alt hatt ørtentusenlapper med kjøretimer. Ingen trengte å vite noe. Hvorfor skulle de det liksom? Hele familien digget jo at de hadde fått en sjåfør til i heimen. Pirattaxi var også en lettvin og digg måte å få inn litt cash på. I helgene er jo folk på partayer

eller på byn både fredag og lørdag, og jo seinere om kvelden jeg kjørte, jo mer tok jeg betalt. Promille- og spytakst.

For fire timer siden ble jeg stoppet av politiet.

TONE ALGRØY

DUMMEST

Du med ditt tveeggete sverd,
du hugger; jeg er i hvert fall smart.

Besatt av å lage ost.
Og du er en ku uten melk, sa du.

Jeg vil gi.
Du vil ikke ha.
Ender opp med å ta.

Jeg er en blodigle.
Du er uten blod.

JORUNN BOLDVIK | *debutant*

(NOVELLE)

Å LA EI BIKKJE LØPE FRI I PARKEN

AUDUN LANGÅKER | *debutant*

Dag 1

Jeg slår meg ned på min faste krakk ved vinduet i den lille kaffebaren. Det gir utsikt til en yrende handlegate, og en folkerik park tvers over gaten. Jeg har valgt nettopp denne kaffebaren for nevnte attributter, og fordi de tilbyr en kaffeavtale til 200 kroner i måneden. Jeg liker å sitte her og observere livet utenfor, med gratis påfyll av kaffe. Samtidig som jeg planlegger å forbryte meg mot dette samfunnet utenfor. Jeg har nemlig, etter dyp fundering over egne bitre erfaringer, bestemt meg for å begå et ran. Aller helst et veldig lønnsomt et. Hvilke bitre erfaringer kan så få en til nå ordentlig og lovlydig voksen mann til plutselig å ville begå et ran? kan man kanskje undre seg. Men hva er egentlig et ran? Og hvem har rett til å definere hva som er et ran? Den som opplever å bli ranet, eller den som raner? Noen av dem er vennlig nok til å fortelle deg det, men kanskje ikke fra et filosofisk ståsted. Er ikke digitalisering av arbeidsplasser et ran? Min stilling som oversetter av fagbøker i en årrekke, gikk plutselig opp i røyk over natten som følge av det. Om jeg synes noe bitter, er det fordi jeg er blitt bitt av samfunnets største

hund. Konsensus. Populistiske og grådige politikeres kjæledegge nummer én.

Man blir lett bitter som arbeidsledig når man vet det er permanent. Og det bare fordi noen politikere har bestemt at yrket ditt ikke skal finnes mer. Nå finnes bare du. Jeg trodde at jeg var blant digitaliseringens første offer, men det var inntil bitterheten begynte å vike for kjedsomheten, og jeg googlet KIs effekt på samfunnet. Da oppdaget jeg at jeg slett ikke var digitaliseringens første offer. Det var det de yrkeskriminelle, nærmere bestemt ranere, som var. Dette fordi kontanter nesten ikke brukes lenger. De gode gamle post- og bankranreportasjene er helt fraværende i nyhetsbildet. Nesten litt trist og nostalgisk, kjenner jeg. De har jo vært med oss siden tidenes morgen.

All kriminalitet i dag synes å ha et element av digitalisering i seg. Jeg har tydeligvis valgt helt feil yrkesvei, da selv de kriminelle synes å være bedre tilpasset samfunnet enn jeg er. Det var da bitterheten tok helt overhånd, og ønsket om å revansjere meg ble til et personlig ønske om hevn på dette

samfunnet, som hadde sviktet meg slik. Så her sitter jeg med kaffekoppen min, lettere desperat etter 45 uker med avslåtte jobbsøknader. Fordi jeg er utdatert, later det til. Og planlegger, eller snarere eliminerer, diverse mulige forbrytelser. Hva er praktisk mulig i et heldigitalisert samfunn? Og hva er jeg i stand til ut ifra mine egne erfaringer og talenter?

Jeg nipper forsiktig til min første kopp kaffe denne formiddagen, med mine tweedlappede jakkealbuer hvilende på den smale vindushylla de kaller et bord, med en tom notisblokk og Mac-en oppslått foran meg. Det er da det lyser mot meg fra nettavisen, som en stemme fra oven. Som en lysets engel sittende i lotusstilling på en brennende tornebusk i ørkenen: Lady Gagas hunder er stjålet, og stjernen utlover nå en dusør på en halv million dollar til den som finner dem. Kan det virkelig være så enkelt? Hundekidnapping mot løsepenger? Folk elsker jo hundene sine i motsetning til hverandre. Dette åpner for en kaskade av idéer og muligheter som må undersøkes nærmere. En hund kan man jo oppbevare i alt fra en veske til en skittentøykurv, hvis man bare gir den noe å tygge på.

Når jeg rusler hjemover denne ettermiddagen er jeg ikke bare høy på koffein, men også på bitcoin og VPN. Det vil gjøre det mulig å drive mitt nye lille hundekidnapperimperium. Jeg er dessuten lettere til sinns enn jeg har vært på veldig lenge. Denne lettheten kommer sannsynligvis av at jeg virkelig har tømt meg i notatblokka de siste par timene. Hjernen har fått velte seg i kriminelle planer, og løst opp en skrivesperre jeg ikke ante at jeg hadde. Litt som å la ei bikkje løpe fri i parken.

Dag 2

Neste dag starter som vanlig, med en kopp kaffe på min vante plass ved vinduet i kaffebaren, etter en enkel frokost i min lille leilighet, som jeg snart ikke har råd til å beholde. Men perspektivet har endret seg noe, etter at jeg kvelden før rearrangerte notatene mine og gjorde dem noe mer leservennlige. Men den økonomiske situasjonen min er prekær, truende og nærmer seg desperat. Dagpengene tar snart slutt, og sosialstønaden dekker ikke engang rentene på lånet. Dessuten må jeg selge alt av verdi for å kvalifisere til sosialstønad. Jeg kan

kanskje trenere bankens tvangssalg av leiligheten min i noen måneder, men bare ved å selge unna min kjære samling av kunst og jazzplater. Men det byr meg så inderlig imot at jeg heller vil kjøre på som kriminell.

Til smaken av dagens første oppkvikkende kopp kaffe skrider jeg til verket på basis av gårsdagens notater. Sporingen av små rasehunder lokalt, har satt meg på sporet av tre kvinnelige livsstilbloggere, som jevnlig lar seg avbilde med sine dyrebare veskehunder. Men basert på det jeg har sett fra vindusplassen i kaffebaren, er affeksjonsverdien blant vanlige hundeeiere minst like høy. Jeg tar neste kaffe to go, og går ut i det strålende sollyset. Resten av dagen vil jeg bare rusle rundt i byen. Å se hvor glad folk er i hundene sine gjør meg i strålende humør, og fyller hjertet mitt med håp. Jeg bestemmer meg for å dra til fastlegen dagen etter og få satt en stivkrampesprøyte.

Mens jeg vandrer gatelangs, fortsetter tankene å kverne rundt hundekidnapping. Jeg legger merke til at jeg nå ser mine omgivelser på en annen måte, og med en ny type

oppmerksomhet. Jeg er tydeligvis allerede blitt preget av mitt nye kriminelle forsett. Jeg passerer en eldre dame med en liten hund i bånd, som jeg fra min research kvelden før gjenkjenner som en chihuahua. De selges for alt fra ti til hele åtti tusen kroner, beroende på om de er premierte på utstilling eller ikke. Brått må jeg trå kjapt til side fordi et foodorabud har rotet seg opp på fortauet med el-sparkesykkelen. Han har på sykkelhjelm, solbriller og ansiktsskerf. Det gjør at han fremstår som anonym, maskert. Uten at noen reagerer på det. Dette, sammen med den store, lette containeren han har på ryggen, gjør at han umiddelbart fanger min nye oppmerksomhet. Den brutale virkeligheten i det jeg faktisk planlegger, treffer meg plutselig med all kraft, og jeg kjenner at jeg blir svimmel. Jeg må sette meg ned, og finner en tom benk i en sidegate. Det er nok kontrasten mellom mitt vante og trygge jeg, og dette nye, hvor jeg risikerer alt, som truer med å slå beina under meg.

På den andre siden av gaten tripper en eldre herre med en toypuddel foran seg i bånd. Jeg kjenner en bølge av kvalme velter over meg, samtidig som jeg legger merke til at han er ubarbert

og noe ekstravagant i tøyet. Sannsynligvis en enkemann, og dermed ekstra knyttet til hunden sin da den er både selskap og en del av hans daglige rutiner. At pensjonerte menn ofte er relativt formuende etter et langt yrkesliv, er ganske vanlig. Jeg kjenner mer kvalme fulgt av svimmelhet. Hva er det som skjer med meg? Er jeg i ferd med å miste meg selv?

Jeg reiser meg, og går over gaten til en 7-Eleven hvor jeg kjøper en kopp kaffe og en pakke sigaretter. Tilbake på benken tenner jeg min første sigarett på to år, og nyter en velkjent følelse. Som å møte en god gammel venn som vekker gamle minner. Etter å ha drukket opp kaffen og røkt nok en sigarett, rusler jeg hjemover, uten å se meg hverken til høyre eller til venstre.

Hjemme

Det ringer plutselig på døren, og jeg gjør som jeg alltid gjør. Demper musikken og venter. Hvis det er noen jeg vil ha besøk av, så vet de at de må ringe minst tre ganger før man venter litt, og så ringer en fjerde. Dette fordi jeg har vært plaget av Jehovas

vitner og en overivrig leder av vellet, som kom og maste om Gud og dugnad. Det ringer en fjerde gang, så jeg reiser meg motvillig, og går bort til døren. Jeg buzzer gjesten min inn i entreen, hvor jeg kan se hvem det er på en liten skjerm ved døren.

Det er frøken Cess, som vi kalte henne i studietiden på universitetet. Vi var et par på den tiden, og har beholdt vennskapet siden. Selv om forholdet tok slutt da hun reiste ut i verden, for å prøve seg som frilansjournalist i kriseområder, gjenopptok vi kontakten da hun kom tilbake. Vi møtes jevnlig i perioder og oftere det siste året.

Foruten at jeg er glad i øl og jazz, er jeg en hund etter store pupper. Og hun er opphengt i menn med bart. Noe som er den eneste grunnen til at jeg har beholdt min. Vi liker hverandre dessuten overraskende bra i forhold til vårt generelle forhold til andre mennesker. Vi møtes jevnlig omtrent hver helg, for hygge og sex. Eller bare for å prate og se en film på avtalte filmkvelder i uken. Vi er nære venner, kan man vel si.

Dag 3

Da jeg kommer inn i stuen, er gardinene trukket fra, og lyset stikker meg i øynene. Fra kjøkkenet høres skraping av stolben og lyden av skuffer og skap. Frøken Cess har dekket til frokost på det lille fuglebrettet av et kjøkkenbord. Kokte egg og ristet brød med brunost og jordbærsyltetøy. Hun snur seg, og rekker meg en kopp nytrukket kaffe med et smil. Ennå våt i krøllene fra dusjen, og i en av mine skjorter.

Den beste morgenen jeg kan huske på lenge, tenker jeg mens bakrusen gradvis slipper taket. «Jeg vurderer å skaffe meg en hund fra en av disse dyrevernorganisasjonene», hører jeg meg selv si. Hun ser på meg igjen. Overrasket.

«Trodde ikke du var en hundeperson», sier hun så. «En katteperson kanskje, men ikke hundeperson.» «Det vil være bra å få på plass noen rutiner. Noe som gjør at jeg kommer meg litt ut hver dag», svarer jeg. «Ja, selvfølgelig», svarer hun. «Men er

du ikke redd for sykdom eller å bli bitt? Det vil jo være en helt fremmed hund. Sannsynligvis med en traumatisk historie.»

Hun ser ut til å ha genuin interesse i dette nye innfallet mitt, og jeg klamrer meg fast, og spinner videre. «Jeg skal bestille time hos fastlegen for stivkrampesprøyte i dag», sier jeg. Noe som for så vidt er sant. «Det trenger du da ikke», sier hun. «Du ringer, og får en e-resept på SMS, som du så viser på et Vitusapotek. De har helsepersonell som setter vaksiner», informerer hun saklig mens jordbærsyltetøy og brunost møter den søte munnen. «Ah, selvfølgelig. Det antikke hodet mitt henger igjen i en predigitalisert verden», svarer jeg selvironisk. «Takk for informasjonen. Det skal jeg gjøre», sier jeg så. Og føler at jeg har oppnådd et kompromiss med hensyn til hva jeg kan si, og ikke si. Det vil dessuten fungere som et perfekt selvforklarende alibi, i tilfelle hun skulle komme til å snuble over et av mine fremtidige, logrende kidnappingsofre.

AUDUN LANGÅKER | debutant

KJÆRLIGHET PÅ SLUTTEN

Å gå ved siden av hverandre
med gæstolene
er slitesterk kjærlighet

Hos min tante og onkel
er begge stolene parkert
utenfor huset
De står der og vitner
om et langt samliv

Tante og onkel
går daglige turer
som da de var nyforelskede

De kaller stolene
for *syklene*
På sitt vis
sykler de tostemt
gjennom alderdommen

EILEEN SVENDSEN

ALDRING

EILEEN SVENDSEN

Det er typisk
for oss godt voksne
at de viktigste møtene
har vi allerede hatt

Om nettene er vi nok mange
som drømmer om
folk vi har likt

En gang var vi
unge og tiltrekkende
mens livet pulserte
fra rot til topp

Nå er vi vintertrær
Vi er vakre
på vår måte
men ikke alle
ser vår skjønnhet

ETTERKOMMERE

Jeg kan ikke få barnebarn
Jeg kan ikke få oldebarn
Jeg kan ikke få svigerbarn
Jeg har ikke barn

Alt jeg kan håpe på
er at ordene mine
skal overleve meg

Jeg håper at diktene
kan bli mine etterkommere
At de som kommer etter meg
kan arve ordene mine

Som engelen syr jeg på noe
som er revet fra hverandre

EILEEN SVENDSEN

FRIDOMSGUDINNE

i nattedraum, mørk og vond
sukka du djupt
spurde *kva gir du meg*
eg heisa meg opp
hovudet over dyna

båten, svara eg
såg i taket
dreiv av garde, vind i segla
hamna i Amerika
hadde status *fri*

slo opp
auga på hovudputa
såg ei ferskvatnsperle bak øyret ditt
ho passar på ein prikk på ein ring
eg frir til deg, kjærasten min

HELENE LARSEN

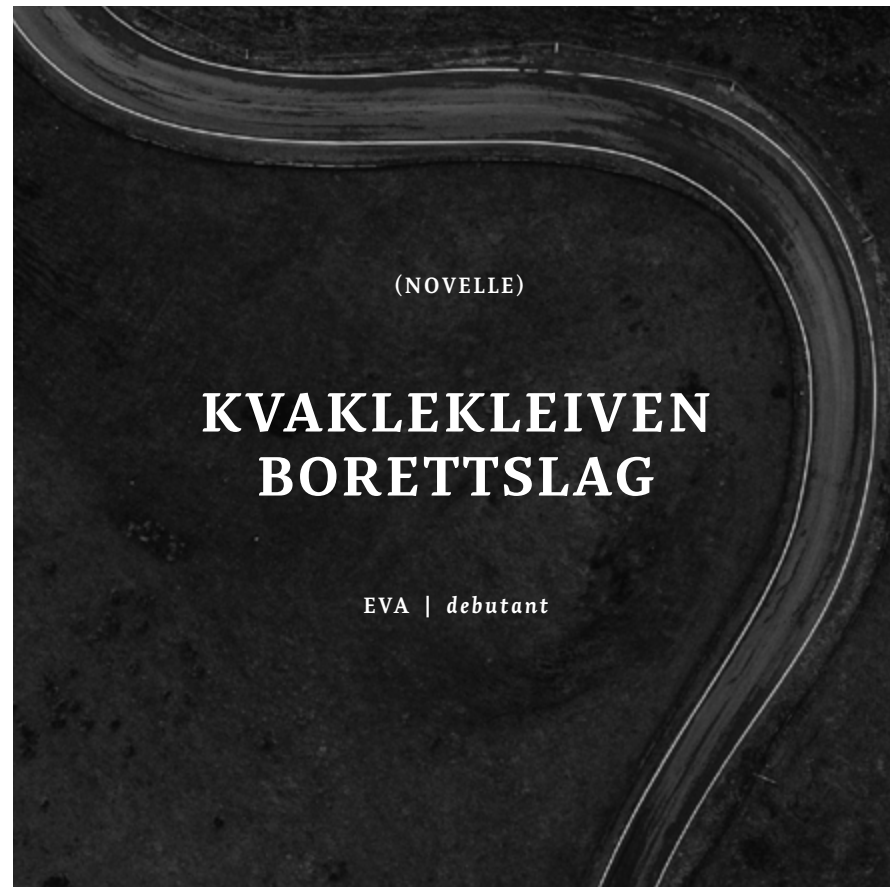
STEMMESETEL

For dei neste fire åra
legg eg framtida i ei urne
utan meg sjølv oppi

Ei krukke
å skjenke vona mi
eit glas champagne frå

Eg sprudlar
kvardagens trufaste timar
her livet står til

HELENE LARSEN

Midlertidig strøm utkobling

Bergen Lysverker hadde fast runde i Kvaklekleiven borettslag minst en gang i måneden. Når de parkerte bilen med den svært synlige logoen og gikk inn i en oppgang, så ble alltid et par av boenhetene mørklagt før de kjørte videre til neste hus.

De var alltid to stykker i bilen og to stykker som utførte ærendet. Onde tunger hevdet at det var en sikkerhetsforanstaltning som var pålagt. Kvaklekleiven og et par andre tilsvarende borettslag krevde to personer. Til og med doktoren som kom på hjemmebesøk hadde med seg en person. Litt av det samme prinsippet ble praktisert av Bergen Taxi, dog ikke to sjåfører, men alltid masse forbehold og åpenlys vegring mot å kjøre helt inn i gaten. Også leverandører av snitter, blomster og pizza hadde høy terskel for å inngå handel med noen som bodde på nevnte adresser. Om de en sjelden gang måtte levere på døren, så skulle varer og tjenester være betalt på forhånd. Dette var før laptopens tidsalder så det krevdes omfattende detektivarbeid for leverandører å finne ut det virkelige navnet til den de hadde

levert varer hos. Noen dristet seg også til å bestille ett koldtbord eller to samt sende blomster til seg selv fra et tilfeldig navn de fant i telefonkatalogen.

Ronny Rasmussen fikk en del blomster og mat på døren. Han bodde sammen med fruene sin, Ester, i en av hageleilighetene. Ronny var et langt tynt rakkelt av en fyr. Han hadde hockeyfrisyrer og fire dagers skjeggstubber lenge før det kom på moten. Ronny vedgikk å ha en tilbøyelighet til å være en smule langfingret. For det var ikke til å unngå at det ble lagt merke til når politiet dukket opp med varebil og hentet ut ganske mange elektriske enheter fra leilighetens hans fra tid til annen. Det kunne være tv-apparater, stereoer og videospillere. Bilen kom ofte på formiddagen, så det ble vanskelig for ham å bortforklare denne varetransporten fra myndighetene.

Men for all del, det var folk i nabolaget som satte pris på gjøret hans. Noen av leilighetene var langt over gjennomsnittet godt utstyrt med den nyeste teknologien på markedet. Majoriteten av naboene takket riktignok høflig nei

til tilbud om Bang & Olufsen og diverse, selv om de ble tilbudt lang avbetalingstid. For man var veldig varsom med Ronny Rasmussen. Hverken han eller fruene var noen man ønsket å ha noe utestående med.

Ester var overveldende vennlig så lenge hun hadde null i promille. Hun var den første til å dukke ned i barnevogner og høylytt dikke-dikke og komplimentere hårfasong og klesplagg til alle hun møtte, samt avslutte med hvor god smak de hadde – akkurat som henne. Ronny Rasmussen viste respekt for fruene, han lot henne få siste ordet og nikkede bifallende til stort sett alt hun sa. Han gikk til og med smilende rundt uten tenner i to måneder etter at hun en kveld hadde blitt irritert og smadret tannprotesene hans ved å hoppe på dem.

Hun kom riktignok haltende på krykker noen dager senere, men ingen visste med sikkerhet hva som var årsaken.

Det var en sekk i Kvaklekleiven med stor skrift på: «Ronny og Esters dagligliv som vi ikke blander oss inn i». Episoder som

normalt ville ført til avisoverskrifter et hvilket som helst annet sted, ble ofte stille puttet i denne sekken og glemt. Folkene i Kvaklekleiven var trygge på den måten.

Ronny hadde også en æreskodeks. Selv om man var kjeltring, så var nabolaget hellig. Og all erfaring tilsa at han mente dette. Som mangeårig beboer i Kvaklekleiven hadde Ronny en innarbeidet sosial posisjon. Ikke bare som selger av elektriske artikler, men også som handyman, flink med elektronikk. Det var derfor regelen at en times tid etter Bergen Lysverker hadde vært rundt og mørklagt en del leiligheter, så fikk man øye på Ronny med de lange beina småløpe rundt fra inngang til inngang med et metallverktøyskrin i hånden. Og der Ronny hadde vært, der ble det lys.

Det ble litt høy spenning, bokstavelig talt, en gang alenemoren Beate ble innkalt til Lysverkene og bedt om å forklare hvordan det kunne ha seg at hun hadde fått stengt strømmen tre ganger, uten at Lysverket hadde vært og åpnet den igjen. Angiveri var ikke tema, de fikk aldri svar.

Det var sikkert for å løse et problem at Lysverket satte i gang med å bytte ut strømmålere. De erstattet de gamle med nye kontantkortmålere. Det betydde at kundene måtte kjøpe strømkort for å få strøm. Det het seg at det var til hjelp, ga bedre oversikt over forbruk og økonomi. Ronny sin sosiale samvittighet tok selvsagt grep her også. Han delte ut magneter som kunne festes til målerne – slik at de gikk mye langsommere rundt. På den måten varte strømkortene veldig lenge.

Oppsiktsvekkende forfall

Fru Ludvigsen var av den oppfatningen at samfunnet, særlig det som angikk borettslaget og andre daglige ting hun måtte forholde seg til, var i ferd med å forringes. Hun uttrykte dette når anledningen bød seg, og mange ganger i litt feil fora, som på dugnader i blokken. De fleste var blitt vant til henne og knyttet henne mer til det komiske enn til selvhøytideligheten hun la for dagen.

Når nye forargelser dukket opp, kikket hun seg alltid rundt for å se om folkene fikk med seg at det var hun som snakket. For det eksisterte både besteborgerlighet og et konkurrerende hierarki i Kvaklekleiven borettslag.

Boligene var tidligere brakker eller offiserboliger som tyskerne satt opp under krigen. Kommunen hadde overtatt dem og pusset dem opp og leide dem ut som innskuddsfrie leiligheter. Kriteriene for å få leie var lav inntekt, ikke være låneberettiget via bank, eller ha psykososiale problemstillinger som tilsa redusert evne til å finne egen bolig. Disse leieklausulene falt Fru Ludvigsen tungt for brystet for hun mente selv hun var smidd av edlere metall. Og hun syntes det var oppsiktsvekkende at det ikke lenger forelå noen krav til standard på dem som flyttet inn.

Hun var Fru rørleggermester, og bosatte seg her da boligene var nyrehabiliterte og et tilbud til de hardtarbeidende boligsøkende i strøket. Og heldigvis var en del av dem igjen ennå, så alt var ikke helt ødelagt, som hun pleide si. Det litt ironiske var at samlingen av hardt arbeidende og verdig trengende som ennå

bodde i gaten, hatet hverandre som pesten, unngikk hverandre og slo skadefro vitser om hverandre ganske høyløyt i gaten så ofte det ble duket for en mulighet til det. Fru Ludvigsen sto lagelig til for hogg på grunn av sin selvoppnevnte status. Hun krevde å bli tiltalt som *Fru* Ludvigsen. Å bruke fornavn var direkte uforskammet. Hennes avdøde mann var konsekvent rørleggermester Ludvigsen. Videre måtte alle vite at alle eiendeler og pelskåper i hennes besittelse var ervervet gjennom ærlig svette.

Hun hadde to døtre, en som var veldig anonym, gift med en industriarbeider, og en annen som var butikksjef i en kjøkkenkjede.

Butikksjefdatteren hadde arvet morens dominante gen. Mannen hennes var bussjåfør, men kom fra en angivelig veldig rik familie. De hadde to barn som ifølge fru Ludvigsen kom til å bli noe stort en gang.

Den dominante morsgendatteren sørget for at moren, som den aller første i borettslaget, fikk skiftet ut standardkjøkkenet som fulgte med leilighetene, med et gedigent og oppsiktsvekkende dyrt designkjøkken som var så mistilpasset rommet det skulle stå i at det nesten måtte meisles på plass. Kjøkkenet ble vist frem til alle, det vil si til dem av naboene Fru Ludvigsen mente var trygg nok til å kunne slippe inn i leiligheten.

På denne måten fortsatte Fru Ludvigsen å pleie om klasseskillet i Kvaklekleiven.

Var det ikke henne selv og hennes nyervervelser som skulle avdukes, så var det karakterboken til barnebarna eller bilene til svigersønnen. For svigersønnen kjørte alltid helt ny Mercedes. Han byttet den inn annethvert år, og pleiet og polerte den. Når busselskapet han jobbet for hadde sine årlige blåturer og ledelsen leide inn folk til å kjøre dem i turbusser, valgte svigersønnen å kjøre egen bil – bak turbussene. På den måten fikk han vist nye kollegaer hvem han egentlig var.

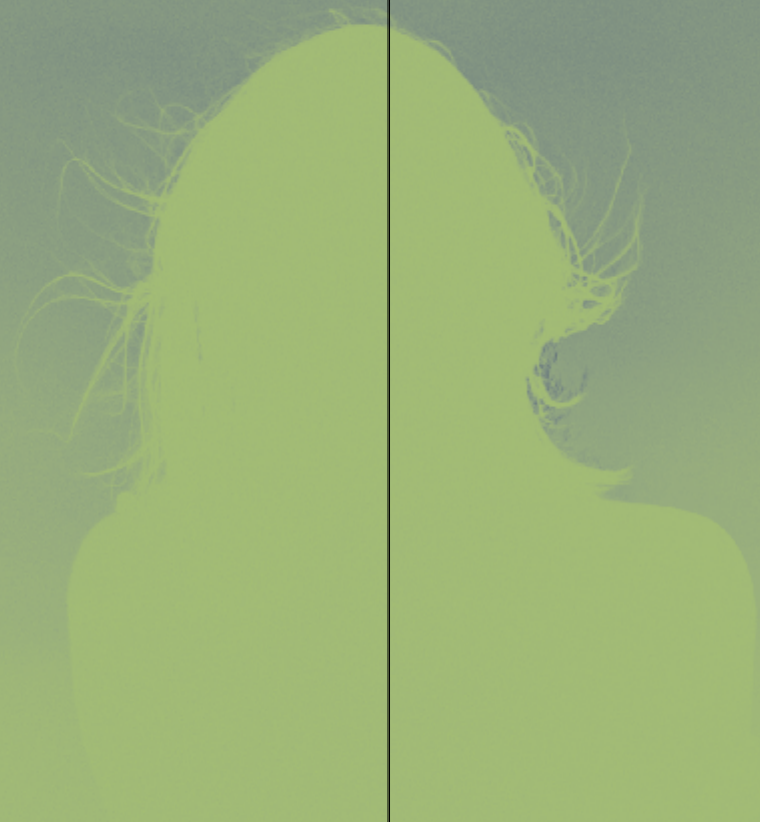
Det vekket unektelig også litt oppsikt når Mercen kom kjørende inn i gaten, og ble parkert utenfor den kommunale blokken mellom avskiltede gamle vrak og så vidt kjørbare japanske doninger. «Er det ikke en flott bil», sa Fru Ludvigsen en gang hun vinket adjø når familien kjørte, «ikke alle som har råd til en sånn». Hun briljerte til den arbeidsuføre firebarnsfaren som bodde under, han stod utenfor blokken og prøvde å montere et barnesete i en bil av langt eldre og ringere modell. Om Fru Ludvigsen var lykkeligere enn de andre i gaten på grunn av pomp og prakt, er vanskelig å vite. Men man kan trygt si at Fru Ludvigsen ble oppsiktsvekkende mer tagal omkring standsmessige kjøretøy når det kom for en dag at Mercedesen var leaset gjennom kjøkkenfirmaet der datteren jobbet.

EVA | debutant

DU SOM FORTELLER

du som forteller
at det brenner
under beina,
at den fineste kjolen
ikke passer, at muligheten knuses
like etter øyesyn

du som nekter
meg å spise hvetebolle med krem
å kjenne solen varme,
hånden som griper min, lukten
av han jeg har kjær

du som lukker porten,
slukker lyset, drar ned persiennene, øyelokkene,
haler kroppen ned på benken
under belter, spenner fast,
ordene på leppene, de gjentakende
adjø adjø adjø

lyden, skrittene
mot gjemmestedet
dit du ledet meg

hvem er du

(PROSA)

BRILLER

GUNHILD HOFSTAD

Det var over halvveis ut i det året hvor jeg ikke fikk noe hjelp fra helsevesenet overhodet, fordi DPS-en på vårparten hadde avsluttet behandlingen, uten å informere meg, hovedpersonen selv, om filosofien bak. Jeg hadde ennå ikke lært ordet «behandlingsresistent», og merket bare de praktiske konsekvensene av utestengingen fra hjelpeapparatet. Jeg hadde derfor for lengst sluttet å oppsøke legevakten når jeg hadde det jævlig, men politiets dør var åpen hele uken gjennom. Dette var i desember, og det mennesket som til slutt skulle ta ansvar og dra meg ut av galskapen, kom først i mars det påfølgende året.

Vanligvis bare pratet politiet med meg en stund før jeg dro hjem igjen til det svarte hullet jeg bodde i, men denne gangen var det annerledes. Jeg må ha sett helt vill ut i blikket, og jeg ba dessuten om å få overnatte i arresten, fordi jeg var i en tilstand der jeg de facto ikke kunne være alene. Mannen i luken sa bare at jeg skulle til legevakten og tvangsinnlegges. Jeg prøvde å forklare ham at det ikke var noe vits å dra til legevakten, fordi den instansen hadde bestemt seg for at jeg ikke skulle hjelpes samme hva, men vaktmannen insisterte. Før jeg rakk å stave

ordet arrest, var jeg omringet av fire kolleger av ham som førte meg via en heis ned i kjelleren og inn i en politibil. En vegg åpnet seg mot gaten og vi kjørte ut i kveldsmørket. Jeg skottet opp på det huset som hadde vært Kunst, kultur og psykisk helse sine lokaler mange år tidligere da Kraftverk begynte å komme ut. Så bar det den temmelig korte veien til legevakten, som da var plassert rett ved spagettikrysset sør for Bystasjonen.

I bilen lurte jeg på om jeg kom til å bli innlagt siden jeg nå hadde politieskorte. Jeg fikk vel kanskje et lite håp om det, siden jeg var i en tilstand der jeg definitivt burde blitt tatt hånd om av omsorgsfulle vesener. Politiet hadde jo myndighet, så når *de* kom med en pasient, da ble vel vedkommende som regel tvangsinnlagt? Men nei. Legevaktlegen brydde seg ikke om den fine kortesjen, han sa bare bryskt at jeg kunne kontakte fastlegen min på mandag, og bare som en opplysning, så var dette en lørdag kveld. Før han rakk å telle til to, kylte jeg den muligens knyttede hånden min i ansiktet hans. Politimennene grep fatt i meg og førte meg tilbake til bilen. Mission completed, nå kunne jeg plasseres i arresten med alles gode samvittighet.

Vi kjørte tilbake en annen vei, tror jeg, jeg fulgte jo ikke med ut vinduet, var bare inni mitt eget hode, hadde nok med å sortere det som akkurat hadde hendt og fremdeles hendte. Politistasjon, politibil, legevakt, lege, slag, politibil, politistasjon, arrest. Sju dominobrikker.

I politikjelleren ble jeg fotografert. Det eneste jeg fikk ha på meg var en underbukse. Jeg skammet meg over at det tilfeldigvis var den styggeste jeg hadde. Det var en dame som fotograferte meg, først forfra og så fra siden. To ekte forbryterbilder. Jeg tenkte ikke på det da, men siden minnet det meg om bildene på en bildevegg jeg så i Auschwitz noen år tidligere.

Så bar det videre til en annen del av kjelleren, den med cellene. Der var det skriking og uklar tale fra diverse fulle menn, men sikkert ikke mer enn vanlig. Cellene lå slik at man ikke kunne se noen andre fanger, bare høre dem, men jeg fikk en celle med vinkel slik at jeg kunne ha øyekontakt med et vaktrom. Det stanket skrekkelig på cellen, og først mange timer etterpå skjønnte jeg at det var fordi toalettet ikke var spylt ned av fangen før meg.

Når jeg først hadde gått på do én gang, sikkert i påsyn av vakten via et videokamera, så fortsatte jeg med det hver halvtime, halsen var tørr som en rasp, det eneste jeg gjorde den natten, var å drikke vann og gå på do. Før jeg på et eller annet tidspunkt så vidt duppet litt av, sittende på en steinhard, tjukkaslignende madrass, med et ansikt stivnet i salte striper.

Mobiltelefonen var konfiskert, men jeg hadde klokke på armen. Det ble morgen. Det ble stillere. Fyllikene sov. Men jeg begynte å få angst, begynte å spørre, skrike, når skulle jeg få slippe ut? Det tok fremdeles mange timer før så skulle skje. Hadde det ikke vært for at jeg kunne se vaktrommet i vinkelen, så hadde jeg nok vekket fyllikene med skrikingen min. Men først klokken ti, da de endelig låste opp celledøren og førte meg inn i en heis, slapp jeg skriket skikkelig løs. Det var ingen som ble sinte på meg, de viste heller omsorg. Politiet gjorde alltid det på et vis, i motsetning til den instansen som var ment å gjøre det. I de øvre etasjer tok de meg inn på et avhørsrom og serverte meg frokost.

Så må jeg jo ha dradd hjem igjen, da, etter en lengre og mer minnerik tur til politiet enn vanlig. Jeg husker ingenting av at jeg dro hjem, husker ingenting av timene, dagene, ukene etterpå. Husker bare det lille jeg har skrevet her. Pluss den skrekkelige hodepinen som hjemsøkte meg, som jeg ikke klarte å få med i beretningen min, for den var det minst estetiske du kan forestille deg.

Det ble etter hvert et spørsmål om jeg skulle erstatte brillene til legevaktlegen, jeg ante ikke at han hadde briller engang. Advokaten jeg oppsøkte tok oppdraget gratis av ren barmhjertighet. Jeg hadde jo ikke krav på fri rettshjelp ettersom jeg ikke hadde blitt innlagt. Heldigvis ble jeg fritatt for erstatningsplikt, og jeg ble heller ikke dømt for noe straffbart forhold, men jeg fikk to års prøvetid. Legen fikk seg vel nye briller. Om jeg hadde møtt ham på gaten, ville jeg aldri ha kjent ham igjen.

GUNHILD HOFSTAD

UGLEDANS

ugle på sokkel
med fartstid i hylle
og kvessa nebb

i nebb med fartstid
kvessa på hylle
ugle på sokkel

sokkel med ugle
kvessa fartstid på nebb
og hylle i og

på hylle med
sokkel i kvessa nebb
ugle og fartstid

fartstid med nebb
kvessa i hylle og
ugle på sokkel

STINE KING

HILSEN TIL EN VENN

Vil du
at den du liker skal se på deg
og smile fra gatehjørnet

at lottogevinsten
skal gå inn
seks rette pluss en

at det er dekning på kontoen
når du skal betale
for ølen i baren
gulrøttene på butikken

Øyner du håp
når du skjeler
når noen spør
når du kan si
Ja! Jeg har det bra

Vil du likevel
innerst inne
at noen skal se
at lyset har slukket
på innsiden

at det ikke er noen igjen der ute
til å bytte lyspæren

ANASTASIA BELSÅS

(NOVELLE)

EN FLUE I DESEMBER

VIGDIS T. ASMERVIK

Det er få mennesker i venterommet. To middelaldrende menn med ryggen til, den ene med lue, den andre skallet, og en ung jente bøyd over mobilen sin. Det hersker en rolig stemning i hele rommet. Legen hennes sa at her er det kort ventetid, og i løpet av bare noen få dager hadde hun fått time. Hun lurte på hvordan de kan gi timer så fort i forhold til andre steder.

En summende lyd trenger inn i øret. En flue. En stor, feit flue borte ved det ene vinduet. En flue i desember. Ute er det så kaldt at menneskene går rundt og hutrer i vinterjakker med huer tredd nedover hodene.

Hun lar oppmerksomheten gå til interiøret i rommet. Det er nesten koselig her. Og ganske nytt. Store, grønne planter overalt. Bare et minimum av lys og dekorasjoner som forteller at en viktig høytid nærmer seg.

Det var ingen kølapp å trekke da hun kom, så hun hadde henvendt seg i luken. Den unge kvinnen som satt der, ba henne

vente til nummeret hennes kom opp. Til Lab. 8 skal hun. Lab. står for laboratorium. Hvorfor blir et røntgenrom kalt for Lab?

Hun blir sittende og følge med den elektroniske indikatoren høyt oppe på veggen. Nå plinger den. Den skallete middelaldrende reiser seg og går med faste skritt mot døren som fører inn til røntgenrommene. Nummeret hans blir stående igjen på køordneren, helt stille, viser spor etter en som ikke lenger er til stede, men det varer ikke lenge før indikatoren begynner å bevege seg igjen, i jevne intervall. Her er flere køer. Hun er i en kø som ligger på syvhundretallet. Ingen foran henne, hun er neste. Under selve kønummeret står tallet åtte, laben hun skal til. Neste gang hennes kø igjen vises i displayet, begynner hun å telle køene. 103, 333, 456. Og hennes, som viser 735. Fire forskjellige køer.

Fluen. Nå flyr den. Fra den ene siden av rommet til den andre. Hun er imponert. Den virker så levende. I desember. Den er stor, kjempestor, ser ut som den har levd godt og lenge. Kan umulig ha lenge igjen. En flue har kort levetid.

Nå kommer det ut noen som nok er ferdig på røntgen. En dame femti pluss kjører en eldre dame i rullestol. Kanskje er det datteren. De går til luken. Hun hører den yngste si til den eldre at de må få dem til å ringe etter en drosje. Noen snakker til dem fra andre siden av luken uten at hun kan høre hva som blir sagt, bare at hun rundt femti svarer at de skal sette den tilbake på plass. Det må være rullestolen de snakker om. Luken kan hun ikke se fra der hun sitter. En høy stemme lyder der innefra: - Det er fra Røntgensenteret. Vi skulle hatt en bil til Larsen! Dette kan ikke være den unge jenten som satt der da hun kom. Stemmen høres eldre og mer myndig ut. De må ha skiftet folk bak luken. Eller kanskje de er to nå.

Det plinger. Ingen trenger å tvile på at det er jentens tur, hun spretter opp med det samme. Gangen til den jenten er usikker, nølende går jenten mot døren som fører inn til røntgenrommene. Men ... jenten velger jo feil dør. Hele kroppsspråket viser at den unge jenten ikke føler seg på høyde med situasjonen. Kanskje det er første gang jenten gjør ting som dette alene. Hun er sikkert ikke mer enn femten år, kanskje seksten. Jenten nøler

igjen, før jenten langsomt trekker i døren. Titter inn på den andre siden. – Du skal sikkert inn der, sier hun vennlig og nikker mot den rette døren. Hun gjør stemmen så mild hun kan, og smiler. Husker hvordan det var å være ung og usikker. Jenten sender henne et raskt blikk, så smiler hun nesten lettet og forsvinner inn riktig vei.

I mellomtiden har den eldre damen og følget plassert seg i en sofa for å vente på drosjen. Rullestolen er vekk. Ansiktene er uttrykksløse.

Fremdeles flyr fluen. Fra det store vinduet i den ene enden av rommet, til glassdøren som den unge jenten ville bruke i den andre. Den vil ut. Den vet ikke at det vil bli dens sikre død. Ute er det fire plussgrader. Flere ganger flyr den frem og tilbake før den begynner å krype på vinduet. Fluer kan det. Krype på en loddrett vegg som jo et vindu er.

En drosjesjåfør kledd i uniform hopper ut av bilen utenfor og

drar med seg et kaldt gufs idet han entrer rommet. – Larsen! forkynner han. Noe ved stemmen og måten han roper får henne til å tenke at han er en friskus. Den eldre damen reiser seg møysommelig. Får hjelp av både sjåføren og den angivelige datteren. Med en i hver arm går den eldre damen langsomt ut til den ventende bilen som står med motoren i gang like utenfor inngangsdøren.

Nye pasienter, ny kald luft i rommet. En tynn mann i førtiårene kommer inn sammen med en ung gutt som holder på å miste buksen. De henvender seg i luken. Hun tipper de er far og sønn. Hun hører mannen si at gutten ble påkjørt dagen før. – Han var på legevakten i går, men de tok ikke røntgen av ryggen der han fikk seg en smell, sier den tynne mannen. – Vi syntes det var dumt og gikk til lege i dag. Kan du skvise oss innimellom?

Fluen har begynt å fly igjen. Ja, fly du, mens du kan, tenker hun. Du har ikke lenge igjen å leve. Med en plutselig følelse av triumf vet hun at hun kommer til å overleve fluen. Gleden varer ikke lenge. En dump og sår følelse treffer henne med voldsom kraft

i magen når hun samtidig erkjenner at dette kan være den aller siste fluen hun ser. Nei. Sånn kan hun ikke tenke.

Mens hun har vært opptatt av drosjen som kom og de nyankomne, har det plinget for den andre middelaldrende mannen. Begge de to mennene har forsvunnet fra venterommet og inn døren, bærende på et sannsynlig håp om at resultatene fra røntgenapparatene ikke vil være for ublide når de blir sendt fastlegen om noen timer.

Det plinger igjen. Det er hennes tur. Innenfor døren møter hun en lang korridor og en kvinne rundt egen alder som hun ikke har sett på venterommet. Hun var sikkert før henne på lab 8. Den unge jenten kommer også gående, sikrere i stegene nå. De smiler til hverandre idet de passerer hverandre.

Når hun setter nøkkelen i døren hjemme, ser hun plutselig et edderkoppnett utenfor huset. Hun er sikker på at det ikke var der da hun dro hjemmefra. Hun pleier å legge merke til edderkoppnett, de er så vakre og mesterlig laget. For en

optimist, tenker hun og ser på edderkoppen. Edderkopper betyr lykke. Hun husker fluen på røntgensenteret. Hun kjenner et sterkt blaff av noe, det må være håpet. En flue i desember, og et edderkoppnett i fire pluss.

VIGDIS T. ASMERVIK

INGEN STEDER ER TILFELDIG

LINDA OPSKAR

holdeplasser
er ikke som før
den tynne tråden mellom
før og nå

hvilestedet for trygghet og kjærighet
for videre reise
eller bare et stoppested
for de rastløse

ingenstedshjerter
slår seg ikke ned
hos tilfeldig passerende
uten en holdeplass

jeg sitter her ennå
i det fri
løfter blikket idet du
passerer håper at du

snur deg og kommer tilbake
setter deg ser på meg og spør
om jeg fortsatt har
en ledig plass

I SMUG AV SMERTE

før du nådde mørket mitt
la jeg hele min lit i dine hender
løftet og holdt

mens i din stille verden
tegnet du smerten din
med bilder av de ensomme
i mitt hode

slik forlot jeg deg

LINDA OPSKAR

(PROSA)

EN GOD VENN I SORGEN

ELDRID ANDESTAD

Da han døde, ble det min oppgave å fortelle om bortgangen hans til familie og venner.

Det var tungt og vanskelig å finne ord, annet enn at han er død.

Du tuller! sa venninnen min, som ikke visste om hans korte sykeleie. Da hun skjønnte at det var sant, brast hun i gråt og slang seg om halsen på meg. Hun gråt utrøstelig og ba meg tilgi henne for at hun ikke klarte å være en støtte for meg. Jeg lot henne gråte, men kjente jeg ble tung innvendig av å være styrken hennes.

Jeg dro til en annen venninne som også var glad i ham. Mens jeg prøvde å sette ord på sorgen, begynte hun å gråte. Hun mintes sin far som døde. Hun tømte ut sin sorg i fanget mitt, og jeg tok imot. Jeg kunne ikke gjøre noe annet. Jeg var sterk, men ble nummen innvendig.

Kanskje min mamma kunne trøste meg? Hun som hadde mistet både mor og far?

Etter begravelsen dro jeg direkte til mamma. Jeg klemte henne, og en tåre trillet ned kinnet hennes. Jeg er glad jeg har deg, sa hun. Tørket tårene og var ferdig med emnet. Jeg sto som en saltstøtte. Hvor er *jeg*? ropte en stemme fra innsiden.

Jeg tok mot til meg og begynte i en sorggruppe. Kunne jeg finne meg selv der? Jeg ble godt tatt imot og fortalte min historie. Jeg skjønte fort at min sorg ikke var noe å snakke om.

Min mann falt i koma på natten og døde neste dag. Alt var stille, godt og fredelig. På sorggruppen satt en mor som mistet sin sønn i selvmord. Han hadde skrevet et avskjedsbrev om at hun var skyldfri i valget hans. Men tankene hennes kretset bare om hva hun kunne gjort annerledes. Hun ble dypt deprimert.

En annen kvinne mistet sin mann i en dramatisk helikopterulykke. Hennes sorg var utrøstelig og stor. Hennes hvorfor var uten svar.

Jeg sørget, men ikke på egne vegne.

ELDRID ANDESTAD

(NOVELLE)

FLOKKEN MED MÅSAR

STINE KING

- Det er som om dei mistar stemma om vinteren, seier eg og peikar på flokken med måsar som ligg i ein ring ute på sjøen. Han smiler. Eg har sikkert sagt det før.

- Når det ikkje er noko å varsle om, lagar dei ikkje lyd, seier han og stopper for å la hunden snuse på noko i vegkanten. Han har oransje vinterjakke på. Ny. Eit stort ullsjal pressar jakkekragen ut og dekker halsen hans. Han skulle hatt på seg lue. Støvlettane er dei same som før, med plass til heimestrikka ullsokkar.

- Dei brukar å skrike når eg kjem med mat til dei. Eg trur dei kjenner meg att, seier eg. Veggrusen knatrar under støvlettane. Vi er i utakt. Mine korte bein må ta tre steg når hans unge tek to.

- Kan hende hunden skremmer dei. Men Kira er vel så lita og ho brukar vel å vere med deg?

- Ja, ho er med meg alle plassar. Sidan du flytta til byen, har det liksom vorte oss to. Men ho vil jo helst vere med deg.

Eg klemmar han i armen. Han smiler fort før han vender merksemda mot Kira. Trass i klarvêret har vi turstien nesten heilt for oss sjølve. Grastustane i grøftekanten har rimkrystallar

som hunden børstar bort med den ivrige snuten sin. Labbane hennar lagar avtrykk der underlaget enno er kvitt fordi ingen andre har gått der etter frostnatta.

- Ho er sprek, seier han.

Eg nikkar.

- Vi klarar oss godt enno.

Det er nydeleg i sola. Fint borte ved badeplassen.

Kommunen utbetra badeområdet i haust. Eg har berre vore der ein gong etterpå.

- Skal vi ikkje setje oss ved sjøen? Vi var ofte borte ved badeplassen då de var små. Hugsar du? Vi vekslar blikk og skritta våre vert samstemde ei stund.

- På målekurset var det ei dame som måla ein måseunge, seier eg.

- Går du på målekurs?

Han senkar farten.

- Ja, om tysdagane. Synst ikkje eg er særleg god, men det er kjekt.

Han nikkar. - Bra å kome seg ut i verda, trass alt. Han strekker andletet mot sola og aukar skritt lengda. Eg trippar

etter. Flytebryggene ligg stille i båthamna. Det er tomt i nokre av båsane.

- Nokon er kanskje ute og fiskar, seier eg.

Før lukta det tjære i denne bukta. To nye naust, som har fått plass ved slippet, står i sterk kontrast til rekka av falleferdige bygg. Grusvegen går i ein bue på baksida av dei. Stien til den gamle badeplassen gjekk mellom nausta. Han pleidde springe der, barbeint med hundekvalpen i hælane. Vi stoppar ved det nye badeanlegget.

- Så flott, seier han og dyttar sjalet tettare i halsen.

Ei ti meter lang steintrapp strekker seg langs vasskanten. Djupe trinn av stabla steinblokkar. Han går ned eit trinn og rekk meg ein hand. Eg tek imot.

- Takk. Men eg er ganske sprek enno.

Eg freistar meg med eit smil. Han smiler ikkje, møter ikkje blikket mitt, går eit stykke bortover, som om han testar om trappa er trygg. Så hoppar han over ei glipe mellom to steinblokkar, snur seg og kjem attende. Seier:

- Nesten som eit auditorium mot sjøen.

Eg tek av meg allvêrsjakka og legg den på steintrinnet

attmed meg. Set meg på den eine sida. Kira legg seg på den andre. Han held ei hand opp som skugge for sola og speidar utover.

- Viktig å få frisk luft, seier han.

Det er berre så vidt sola varmar, men det glitrar nydeleg i dei små krusningane på vassflata. Eg trekker hendene mine inn i ullgenser og myser.

- Ho dama på målekurset som måla måseungen, fortalde at ho hadde fostra opp ein. Ein måseunge, altså. Den hadde falle ut av reiret. Og så fann ho den og laga eit reir til den på altanen.

- Måseungar fell ut av reir heile tida. Dei skal berre ligge der, så kjem foreldra og hentar dei.

- Denne hadde nok lege der veldig lenge, ingen kom og henta den. Då var det bra at ho tok vare på den. Veit du at dei skal ha mat kvar annan time?

Eg finn ein pose med hundemat i lomma og heller litt ut på jakka. Han set seg på andre sida av hunden og tek opp eit par bitar med tørrfôr, han let som han skal ete dei. Kira følger bitane med auga.

- Ja, måseungar skal nok ha mykje mat. Men kvifor

leverte ho ikkje ungen til Dyrebeskyttelsen?

Han senkar handa med tørrfôr. Kira ser han i auga, ventar på lov.

- Ver så god, seier han.

Kira et.

- Trur ho hadde snakka med Dyrebeskyttelsen, eller ein veterinær. Det var dei som sa kor ofte den skulle ha mat.

Blikket til Kira vandrar mellom han og hundematen. Han forer henne med ein og ein bit.

- Ho hadde hund òg, seier eg. - Då måseungen begynte å verte meir mobil, tok ho den inn i stova. Og der hoppa den i kring medan hunden berre låg der. Etterkvart tok ho den med seg ut på plenen, utanfor blokka der dei budde og let den få prøveflaksa litt. Den måtte sikkert øve ofte. Kan du tenkje deg for ein jobb?

- Budde ho i ei blokkleilegheit med ein måseunge? Tenk all den skiten på altanen då. Stakkars naboar.

- Ho vaska fleire gonger om dagen. Ho sa det, at det var mykje skit.

Han lenar seg fram, set olbogane på knea og kviler

hovudet i hendene. Kira vil opp i fanget hans.

- Ho er sikker kald, seier eg. - Du får varme henne litt.

Rutinert opnar han glidelåsen i jakka før han hjelper hunden opp og innafor jakka, småpratar med henne. Ho roar seg.

- Tenkjer eg kjem til å dra på den turen med gutane frå studiet, seier han utan å sjå på meg.

Eg reiser meg, tek opp allvêrsjakka og strekker ryggen.

Posen med hundemat fell ut av lomma. Fôrkulene trillar nedover trappane.

- Så bra! Tek du fri ein måned då?

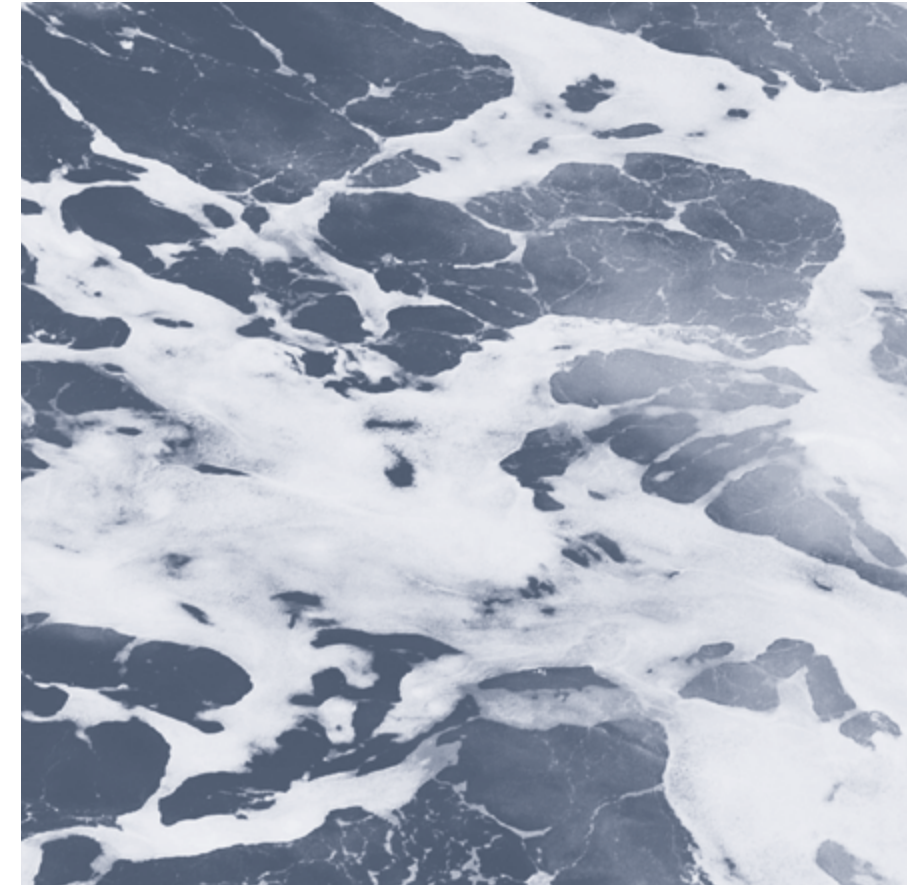
Eg trer på meg jakka. Armane hans strammar grepet kring hunden.

- Det får halde med to veker. Han dreg eine handa fort over andletet og håret, sig litt samen i ryggen. Eg legg ei hand på skuldra hans, klemmer. Han stirar stivt utover sjøen. Kira vrir seg ut av grepet hans og hopper ned på steintrappa, vert ståande ved sida av han og søker blikkontakt.

- Korleis gjekk det med måseungen? spør han.

- Ein dag dama kom heim var den borte.

STINE KING

I mars reiste jeg til Egypt med tretti tusen dollar i sedler sammen med to venninner for å evakuere seks familiemedlemmer. Jeg ble i Egypt i en måned og samlet inn – i sprø amerikanske sedler – litt mindre enn hundretusen dollar for å betale for evakueringen av resten av familien, tjue stykker til sammen.

Alma, min syriske venn, hjelper meg dagen før avreisen med å samle inn penger. Bunken vokser og vokser på bordet. Sedlene strømmer inn fra vennekontoer rundt meg. Mange venner kommer for å levere fra seg dollars, fordi det er komplisert og dyrt å ta ut så mye kæsj i dagens verden. Jeg har aldri holdt så mange penger i mine hender. De tar bilde av meg mens jeg føler meg nervøs, og smiler hysterisk, med sedlene. Alma sier, *du blir aldri den samme personen etter å ha gjennomføre dette. Her står du med mesteparten av din materielle og immaterielle verdi som menneske. Her har du utvekslet din identitet, hvem du er i verden, med sedlene på bordet. Nå vet du hvor mye systemet verdsetter verdien din som menneske i dette øyeblikket. Føl på det, sier hun.* Det føles kvalmt.

Pengene som jeg bærer helt inn til huden skal betales til et selskap som heter Ya Hala, som er eid av Ibrahim al-Argani, som er en venn av Mahmud, som er sønnen til Egypts president Abdel Fattah al-Sisi. Søsterselskapet, Abnaa Sina (The Sons of Sinaa), som jobber direkte med våpensalg, gruver og vold til leie, ligger i andre etasje. Slagordet som står under skiltet, sier: Vi overvinner alle grenser. I fjerde etasje finnes Ya Hala med sine nymøblerte kontorer og nye ansatte.

7 mars, kl. 6:30 er jeg der sammen med min venninne fra Norge og en slektning som jeg nettopp har møtt for første gang. Min tante flyttet til Gaza sammen med mannen sin som en konsekvens av Oslo-avtalen. De var begge født i Libanon som flyktninger og var en del av PLO-apparatet. Jeg har sett min tante tre ganger siden de bosatte seg i Gaza, siste gang var i 2013. Siste gang jeg traff mine kusiner var i Tunis i 1988. Noen kusiner kjenner jeg ikke, fordi de var født i Gaza og kom seg aldri ut, før nå.

Minnene er den eneste tidstråd som vever oss sammen som familie. Minnene ligger bak at min kusine, Ruba, tok kontakt med meg for å hjelpe dem å komme seg ut av Gaza. Hun er min tante Samiras eldste barn. (Den siste gangen vi møttes, hadde Ruba mitt hår i hendene sine og lærte meg hvordan å lage krøller. Håret mitt krøller seg nå av seg selv). Jeg aksepterer evakueringsoppdraget.

På Ya Hala småprater jeg og venninnen med andre ventende om kjære som ble drept på de mest grusomme måter (dokumentert med bilder fra kamera reel og Whatsapp). Vi snakker til folk som er midt i grusomme politiske og eksistensielle prosesser. Historiene er uendelig opprivende.

Syv timer etterpå står jeg foran kassereren. Jeg gir fra meg trettitusen dollar. Han tar dem fra min hånd og stirrer på meg. Han begynner å snakke uten stopp: *jeg hater jobben min*. (Han er Egypter, noen som jobber der er også palestiner). *Jeg hater jobben min, men har barn og familie. Denne jobben skal ta meg til helvete. Men det er ingen andre jobber å få*. Så fortsetter han og

forteller om dama som skulle betale for broren, og som besvimte når hun fikk beskjed at han nettopp var drept og det ikke lenger var behov for å evakuere ham. *Jeg gråter hver dag på vei til min familie. Jeg kan ikke puste.* Noen dager etter, sitter jeg med en venn og beskriver hvordan opplevelsen hos Ya Hala var. Jeg sier stakkars han som jobber i et slikt yrke. Vennen min spesifiserer: *det er ikke slik at han kan si opp jobben sin heller. Det er ikke en slik jobb man får lov å si opp. Sier han opp, så blir han drept. Det er ikke en jobb man kan organisere seg i fagforbundet for, blahahaha.* Narcos liksom.

Jeg betaler og blir værende en måned i Egypt. I ventetiden følger jeg nyheter om en mulig invasjon i Rafah. Noen ganger hører jeg fra familien at beskytningen er ganske nærme, naboer blir drept, splinter dekker gulvet. Vi venter alle sammen med redsel og utålmodighet i en hel måned.

Med hundretusen dollar kjøpte jeg håp for dem.

Pengene kom fra den GoFundMe-kampanjen som jeg satt opp 4. mars. Både jeg og min søster i New York ringer absolutt alle vi kjenner. Venner ringer til mange de kjenner. Mer enn 800 mennesker donerer til kampanjen. Ganske mange jøder. Jeg forteller min familie at en tredjedel av donasjoner kom fra jøder. En venn som ikke identifiserer seg som jøde, men allikevel har jødisk bakgrunn sender meg en enorm sum med penger. Jeg ringer ham. Jeg vil ikke at han skal gi så mye. Han har en vanlig jobb, og er ikke så rik at han ikke vil merke det på kontoen. Han svarer: *Kjære deg, i 1939 bodde mine besteforeldre i Wien. Deres liv ble spart fordi gode mennesker som de kjente og ikke kjente stilte seg bak en innsamlingskampanje som skulle evakuere dem fra døden. Du skal ta de pengene og ikke lenger tenke på det.*

Det tredje besøket mitt til Ya Hala, den 27. mars, står jeg alene i mengden. I dag skal jeg avslutte mitt oppdrag, alle i min familie skal registreres. Utenfor mens vi venter på at de åpner dørene, står jeg blant palestinerne fra Gaza, deres familier og egyptere med familier i Gaza. Vi er alle førstegradsslektninger, det vil si at vi har foreldre som har søsken i Gaza, eller nærmere

relasjoner. Ya Hala aksepterer ikke fullmaktsdokumenter¹, bare blodrelasjoner. Jeg orker ikke i dag å gå i samtale. Vi skal vente noen timer sammen. Jeg står med to diktsamlinger i mine hender, boka til Muhib Barghouti og boka til Iman Mersal. Jeg leser litt i hver av dem. Snart gir jeg opp. Jeg kan ikke lese her. Jeg lytter til småpratene. En gruppe kvinner foran meg har nettopp kommet ut derfra. De forteller hverandre hvordan det har vært å komme seg ut av Gaza til Kairo, og endelig sove uten den evige lyden til dronene over dem. På min side står en stor gjeng med menn og forteller om deres misnøye med Hamas. De roper så høyt om deres mange års misnøye at jeg er overbevist om at de mener å nå Gud med deres meninger. Jeg lytter og tenker på dagen adrenalinet flommet i mitt blod mens jeg så på Instagram-operasjonen *al-Aqsa flom*. Hvordan kan jeg forsvare 7. oktober og bevæpnet motstand, mens jeg kjemper mot entydige stemmer? Hamas har en entydig stemme, akkurat som de palestinske selvstyremyndighetene (PA).

1 Det betyr at folk i Gaza ikke kan velge noen utenfor familien til å søke tillatelse, for eksempel gjennom et fullmaktdokument, om evakuering. Man må dokumentere med identitetspapirer at man er beslektet med de man ønsker å evakuere.

I familien min er noen av mennene som er gift med mine mange kusiner, medlemmer av Hamas. De er ikke soldater. En jobber i politiet og den andre er lege. Jeg kjenner dem ikke, dem som jeg kaller familie. Jeg kjenner dem ikke fordi folk som dem aldri kommer ut av Gaza. Jeg kommer aldri inn. Min tante og mannen hennes er i Fatah og PA. Alle flyktet til Rafah fra Beit Hanun, og bodde sammen i et festlokale. I Kairo splittet de opp i mindre familieenheter. De hadde behov for å bo unna hverandre etter Gaza. Min tante sier at de har bodd sammen under samme tak altfor lenge. De har behov for avstand fra hverandre, lenge. Rett før 1. mai, var jeg i en offentlig samtale med Budour Hassan, en palestinsk forsker på besøk hos Masahat² i Oslo. Hun snakket om desimeringen av den sosiale veven i Gaza. Hun pekte på effekten av den totale ødeleggelsen av byen, og den sosiale konsekvensen av ødelagte gater, skoler, hjem, sykehus, universiteter, kultursentre, moskeer, kirker og andre grunnstrukturer som skaper samfunnet. Jeg tenker på min tante og hennes barn. Hvor mye kranglet de under krigen?

2 Masahat - som står for Arab Arab Arts and Culture in Exile - er en organisasjon jeg var med å stifte for ti år siden, og hvor jeg i dag jobber som kunstnerisk leder. Siden starten har Masahat formidlet kunnskap om politikk og kultur fra arabiske land.

Hva anklaget de hverandre for mens dronene nynet evig i himmelen? Kommer de til å orke å bli familie igjen i det hele tatt etter hvert? Kjærlighet er krevende, har de nok krefter?

RANA ISSA er forfatter og skribent. Lidenskapen hennes er å finne balansepunktet mellom humanisme, aktivisme, og akademisk nysgjerrighet. Hun skriver i en rekke sjangre og språk og har vært en viktig aktør i flere deler av kunst- og kulturlivet. Hun er tidligere redaktør i *Rusted Radishes* og er kunstnerisk leder for *Masahat.no*. *The Modern Arabic Bible*, en bok hvor hun undersøker moderne arabiske oversettelser, kom ut i 2023. Rana bidrar til den norske offentligheten med artikler i en rekke norske aviser og tidsskrift. Hun bor med sine to barn i Oslo.

KRAFTVERK 69

Utgiver: Bergen Kommune - Kulturetaten.
Kunst, kultur og psykisk helse

Postadresse: Bergen kommune, Kulturetaten,
tidsskriftet Kraftverk ved redaktør,
Postboks 7700 5020 BERGEN

ISSN: 1502-9883 Kraftverk

Ansvarlig redaktør:

Livelin Remme
kraftverk@bergen.kommune.no

Redaktør:

Sindre Ekheim
kraftverk@bergen.kommune.no

Redaksjon:

Henning Bergsvåg
Mariann Dalen Husveg
Torfinn Langelid
Randi Magnussen
Gunnar Staalesen

Formgivning:

Oscar Holcroft | oscarholcroft.com
Ian J M Holcroft | double.no

Copyright © 2024 KKPH. All rights reserved.
Det er ikke tillatt å kopiere fra tidsskriftet, uten
samtykke fra bidragsyter, forfatter og utgiver.

Tidsskriftet Kraftverk er en antologi med dikt og prosa av uetablerte skrivere. Kraftverk ble utgitt første gang i 2002.

Fra 2007 ble Kraftverk også lansert som digitalt tidsskrift. Kraftverk utgis av Kulturetaten i Bergen kommune, og er en del av tilbudet Kunst, kultur og psykisk helse (KKPH).

Kraftverk har to utgaver i 2024. Digital utgave nr. 69 i juni. Trykt utgave nr. 70 i november.

Et overordnet mål for Kunst, kultur og psykisk helse er å stimulere til økt kunst- og kultur deltakelse for målgruppen mennesker med psykiske helseutfordringer, med fokus på skapende virksomhet innen ulike kunstarter.

Nettutgaver av tidsskriftet Kraftverk kan leses ved å følge lenken www.kkph.no

Papirutgaver kan bestilles via kkph@bergen.kommune.no

Vil du sende oss tekster? Mer informasjon finner du ved å følge lenken www.kkph.no

Kontakt for salg eller andre spørsmål:

kkph@bergen.kommune.no

En stor takk til bidragsytere og samarbeidspartnere.

BERGEN
KOMMUNE

KULTURETATEN

BERGEN
KOMMUNE